

MED NAMI

Duh Assisija in Brezmadežna

XXXV. leto • 2025

1

*Daritveni oltar je za arhitekturo cerkve to,
kar je srce za telo.*

(Titus Burchardt)

Kazalo

- 3 Uvodnik
- 4 Duhovni pogledi
- 10 Papež Frančišek Frančiškovicim
- 12 Svetopisemske ikone
- 14 Luč svete Klare
- 15 Pogovor
- 20 Iz Frančiškovih revij
- 21 Brezmadežna
- 24 Biseri molitve
- 26 Med minoriti
- 30 Utrinki iz Assisija
- 32 Otroci med nami
- 33 Reportaža
- 40 Obletnice
- 42 Razvedrilo z Gospodom
- 43 Obvestila

Naslovnica: *Věčna luč govori o tvoji nenebni prisotnosti. Stalno si tiho prisoten in vedno znova se daruješ na daritvenem oltarju za naše odrešenje.*

MED NAMI

Duh Assisija in Brezmadežna

Nadaljevanje revij DUH ASSISIJA med nami in BREZMADEŽNA.

Izhaja štirikrat letno.

Izdaja: Slovenska minoritska provinca sv. Jožefa, Minoritski trg 1, Ptuj

Uredniški odbor: Janja Ahčin, Doroteja Emeršič, p. Martin Gašparič, p. Igor Salmič, p. Andrej M. Sotler, p. Slavko Stermšek, p. Janez Šamperl

Glavna urednica: Doroteja Emeršič

Odgovorni urednik: p. Milan Kos, provincialni minister

Tehnični urednik: p. Matej Senteš

Fotografije: Ubald Trnkoczy, Tamino Petelinšek, Benjamin Verdenik, Helena Rebek, Janez Oblonšek, Doroteja Emeršič, splet, arhiv

Fotografija na naslovnici: Ubald Trnkoczy

Lektorica: Barbara Rodošek

Prelom in priprava za tisk: Salve d.o.o. Ljubljana

Tisk: Tiskarna Povše

Naslov uredništva: Minoritski trg 1, 2250 Ptuj

Elektronska pošta: doroteja.emersic@gmail.com

Revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki.

ISSN 1854-7990

Jaz sem z vami do konca sveta

Kruh življenja,
ti si preprostost,
brezdanja ponižnost,
nikoli Te ne bomo
doumeli,
nikoli spoznali.

Nataša Ahčin

Bližamo se največjemu krščanskemu prazniku – veliki noči. To je praznik nepremagljivega upanja in radosti. Trpljenja pasijona nikoli ne bomo mogli razumeti, prav tako nikoli ne bomo mogli razumeti Božje ljubezni, ki ni obmirovala v grobu, ampak je šla preko smrti do vstajenja. Ali dovolimo, da se nas ta Ljubezen, križana in vstala, dotakne in temeljito poseže v naše življenje v zakramentu evharistije?

Božja ljubezen se me je prvič zares dotaknila pri štirih letih, ko sem hudo zbolela. Takrat me je pazila teta, preprosta kmečka žena, a v srcu zelo pobožna. Obljubila mi je, da bo pri sv. maši prosila Jezusa in Marijo za moje zdravje. Ozdravela sem in prvič izkusila, da je Jezus z menoj in me ozdravlja. Nikoli ne bom pozabila prvega obhajila. Zelo sem bila vznemirjena. Ni mi bilo jasno, kako bo veliki Jezus vstopil v moje malo srce in tam ostal. Kako v tistem malem koščku kruha biva živi Jezus? Šele kasneje sem doumela, da je

Jezus nenehno navzoč v najsvetejšem zakramentu, ker je sam tako hotel in mi to potrebujemo. Ostaja z nami do konca sveta in njegova obljuba je trdna.

Klic k češčenju Jezusa v kruhu življenja naj ne gre mimo nas. Sv. Frančišek Asiški je nekoč na glas jokal. Ko so ga vprašali, zakaj joka, je odgovoril: »Ljubezen ni ljubljena.« Da, Ljubezen, skrita v mali hostiji, je pre malo ljubljena. Dokler ne bo ljubljena, med nami ne bo luči, veselja in miru. Ko je moj oče izvedel za neozdravljivo bolezen, nas je poklical k sebi in rekel: »Peljal vas bom k sv. maši na Brezje, da bomo vedeli, da nismo sami.« Tam smo se kot družina priporočili v varstvo Materi Mariji. Ko je bilo kasneje kdaj težko, smo se spomnili na priprošnjo k Mariji. Po

odhodu očeta, sestre Nataše in mame v večno življenje popolnoma drugače doživljam sv. mašo. Sv. maša je sedaj zame srečanje z živim Jezusom in hkrti z občestvom vseh živih in vseh rajnih. Najmočneje to doživljam pri spremenjenju. Ko duhovnik drži v rokah hostijo, čutim, kako to isto hostijo zrejo tudi moji rajni. Čutim, kako Jezus, navzoč v hostiji, povezuje občestvo živih in rajnih. Z obhajanjem evharistije se že zedinjamo z nebeškim kraljestvom.

Bl. Honorat Kozminski, poljski kapucin, je zapisal: »Evharistija je čudež čudežev, je živ spomin na vse skrivnosti svete vere in zato

zasluži največje časti. V skrivnosti evharistije se vse Božje ljubezni stekajo v eno ognjišče in tvorijo ogenj ljubezni, ki nenehno objema ves svet, ga očiščuje, navdihuje človeška srca, jih razsvetljuje, povzdiguje, posvečuje in osrečuje.«

Največ, kar lahko komu podarim, in največ, kar lahko nekdo podari meni, je sv. maša. Vedno bolj mi je žal za vse opuščene sv. maše. Vse bolj čutim, da se pri vsaki sv. maši v mojo dušo izlivajo potoki milosti in veletoki Božjega usmiljenja. Jezusovo srce, tabernakelj Očetove volje, za vedno ostaja z nami v zakramentu evharistije. Križ ni zadnja postaja Ljubezni. Naš rešitelj živi v zakramentu evharistije. Aleluja!

Janja Ahčin

Sporočilo »mize Kristusovega telesa« za moje življenje

Slavko Krajnc

Izraz »miza kruha« pogosto uporabljamo kot metaforo za evharistično mizo ali oltar, kjer se zbiramo kot Cerkev – skupnost verujočih in obhajamo skrivnost Jezusove kalvarijske daritve na križu in zadnje večerje. Prav na podlagi te velike skrivnosti, ki jo obhajamo, ne moremo govoriti več o »mizi kruha«, ampak o »mizi Kristusovega telesa« (RMu 28). Samo pri tej »mizi« dobiva v obhajanju evharistije »svoj vrhunec delo, s katerim Bog v Kristusu posvečuje svet, in češčenje, ki ga verniki izkazujejo Očetu po Božjem Sinu Kristusu« (RMu 16).

»Miza Kristusovega telesa« je miza Božjega gostoljubja

Ta »miza« je miza Kristusa Gostitelja in Gosta, ki sprejema v ti dve vlogi tudi svoje ljudstvo. Pri mizi Kristusovega telesa je prvi gostitelj Bog, ki po Svetem Duhu ponavzočuje Božji obisk človeštva. To srečanje z Njim, ki prinaša odrešenje, je izraz največje Božje gostoljubnosti. Cerkev pa to Božje gostoljubje posedanja s tem, da postaja sama gostitelj za večnega Gosta.

Podobno kot je vsaka miza simbol domačnosti, je tudi miza evharističnega kruha znamenje Kristusove gostoljubnosti in vabilo, da to Njegovo gostoljubnost širimo na način, kakor ga je On udejanjal in ga na zakramentalen način udejanja v evharistiji.

Božja gostoljubnost se najprej kaže v Kristusovi darovanjski drži. Kristusovo darovanje, ki se obhaja pri evharistiji, je temeljni izraz Božje ljubezni, ki se uteleša v popolni podaritvi samega sebe za odrešenje človeštva. Ta darovanjska drža je osrednja značilnost Jezusovega življenja, smrti in vstajenja ter zgled, ki nas vabi k posnemanju. V evharistiji se Kristusovo darovanje posedanja in postaja nenehen klic k ljubezni, ki nas vabi k temu, da tudi mi postanemo dar za druge. Dar za druge pa lahko postanemo, če živimo nesebično, darujoče, odpuščajoče in služeče odprti do bližnjega in do Boga. Če je Kristus v evharistiji dar za nas oziroma naš največji gost, potem moramo tudi mi odgovoriti Nanj z darovanjem, velikušnostjo in darovanjsko držo tako v obhajanju evharistije kot v vsakdanjem življenju.

»Miza Kristusovega telesa« je miza našega gostoljubja

Kruh in vino, ki ju prinašamo na oltar, nista le dar narave, ampak tudi sad človeškega truda, ki predpostavlja naše sodelovanje z naravo in Božjo milostjo. Tega daru narave ne prinesemo na oltar v surovi obliki, to je v obliki klasja in grozdja, ampak v obdelani obliki vina in kruha. S to obliko preoblikovanja kruh in vino postaneta znamenje žrtvovanja in občestva.

Tudi naše darovanje in gostoljubje do Boga in občestva ne sme biti »surovo«, to je zgolj spontano, površinsko, mimobežno, temveč »obdelano«, to je premišljeno, spoštljivo in izraženo s srčnostjo in naklonjenostjo, predvsem pa z vero v nebeškega Gosta, ki bo po teh znamenjih postal »Bog z nami«. Tako se vse, kar človek prinese na oltar – svoje delo, življenje, veselje in trpljenje – tu simbolično združuje in daruje Bogu. Darovi narave in človekovega dela postanejo daritev, ki presega človeške meje; gre za živi spomin na Kristusovo žrtev in novo zavezo v Njegovi krvi. Tako kruh in vino na oltarju postaneta most med nebom in zemljo, med Stvarnikom in stvarstvom, med Božjo milostjo in človekovo gostoljubnostjo.

»Miza Kristusovega telesa« je miza spremenjenja

Evharistična miza je kraj veličastnega čudeža Božje ljubezni, ki po delovanju Svetega Duha spremeni kruh in vino v Kristusovo telo in kri. Ta skrivnost, ki je srce evharističnega bogoslužja, presega človeško razumevanje in zahteva globoko osebno vero v Božje delovanje pri bogoslužju. Kakor je Kristus med svojim zemeljskim življenjem spreminjal življenja ljudi – ozdravil, odpustil grehe, prinašal upanje – tako Bog ob spremenjenju

kruha in vina spreminja tudi vernike, ki postanejo duhovno obnovljeni in okrepljeni za svoje poslanstvo v svetu. Četudi Božja milost deluje neodvisno od nas, smo vendarle dolžni sodelovati z duhovnimi darovi oz. milostmi, ki smo jih deležni pri vsaki sveti maši. Tako je Jezusovo spremenjenje in s tem sestop z Božjega prestola na oltar Božji krik verniku, naj se pusti preoblikovati (*Transformatio*) v »novega človeka« (Ef 4,24).

Pri »mizi Kristusovega telesa« se obhaja gostija Božje ljubezni

Slomšek je rad ponavljal: »Dveh reči smo posebno potrebni: zdravila in kosila. Zdravilo je zakrament sprave, kosilo pa sveta maša.« To »kosilo« je predokus nebeške gostije in kraj, kjer Bog gosti svoje ljudstvo in kjer Kristus deli sebe kot kruh življenja. In vsaka drobtina na tej mizi je seme večnega življenja. Zato je vsako evharistično bogoslužje zemeljski odsev večne gostije v nebesih, kjer bo Božje ljudstvo sedelo pri mizi z Gospodom. Zato se kristjani zbiramo ob mizi Kristusovega telesa, da bi vnaprej podoživljali in se veselili tiste gostije, ko bo gostitelj Kristus sedel ob isti mizi z nami v Božjem kraljestvu.

Obhajati Gospodovo gostijo (evharistijo) in se je ne veseliti pomeni ne dojeti veličine daru, ki nam ga Bog daje. »Miza Kristusovega telesa«, na kateri se obhaja osrednji zakrament krščanske vere, posedanja živo navzočnost Kristusa in njegovo darovanje za človeštvo. Ne veseliti se tega pomeni: ostati pred odprtimi vrati nebeške gostije, gledati na obloženo sveto mizo in ne okušati nebeške hrane.

Sklep

»Miza Kristusovega telesa« nas spominja, da so vse mize našega življenja – od kuhinjske do službene – kraji, kjer lahko živimo evharistično. Ko delimo obrok, besedo, nasmeh ali pomoč, postajamo podaljšek tistega, kar lahko doživimo pri sveti maši. Tako lahko postane vsakdanje življenje vedno bolj sveto, saj se v preprostih dejanjih ljubezni in služenja udejanja skrivnost evharistije. Vsaka miza postane oltar, kjer se darujemo drug drugemu, kjer izražamo hvaležnost in kjer rastemo v občestvu. Tako se sveta maša ne konča v cerkvi, temveč se nadaljuje v vsakdanjem življenju – v naših domovih, službah in skupnostih. Evharistični način življenja nas vabi, da v vsaki situaciji prepoznamo priložnost za ljubezen, spravo in skupno rast v veri.

Obhajilni spev nas osredotoča na trenutek združitve s Kristusom

Cecilija Oblonšek

Obhajilni obred začnemo z molitvijo *Oče naš*, ki nam daje identiteto Božjih sinov, nas, ki bomo po moči evharističnega kruha, ki ga bomo použili, postali »Kristonosci«. Ni naključje, da tej molitvi, ki nas jo je naučil sam Jezus, sledita dejanje podelitve Kristusovega miru (nekoč s poljubom) ter molitev *Jagnje Božje*, ki je vernikova prošnja in hkrati z besedami Janeza Krstnika izpoved vere v Kristusa. Za tem se po 'molitvi stotnika' (prim. Mt 8,8: *Gospod, nisem vreden ...*) in ko duhovnik zaužije Rešnje telo in kri, odvijte obhajilna procesija, med katero se poje obhajilni spev. Opazite, da vse, kar smo do tukaj molili, najdemo v Svetem pismu?

Koliko Božje besede molimo in pojemo med mašo!

Še danes se spominjam, kakšno odkritje je bilo zame, ko sem šele med študijem teologije ob razlagi delov svete maše ugotovila, koliko molitev, ki jih molimo med mašo, je ponovitev svetopisemskih stavkov! In koliko večje veselje me je prevzelo, ko sem spoznala, da je tudi v pesmih nekoč bilo tako – pele so se vrstice psalmov. Te uglasbitve so bile pripravljene kot koralni napevi in Cerkev še danes želi, da bi se tudi sodobna glasba v tem in drugih ozirih zgledovala po koralnih napevih ter črpala

besedila vsebin iz Svetega pisma in liturgije Cerkve. In četudi so koralni napevi praviloma v latinskem jeziku, jih je mogoče spevno prilagoditi za slovenski jezik; pri prilagajanju se včasih prav čudim, kako čudovito se lahko slovenski jezik prilagodi spevu, ki je bil pripravljen za latinsko besedilo. Seveda pa obstaja veliko uglasbitev psalmov tudi v napevih naših skladateljev in lahko služijo kot pesem, ko je vsebina ustrezna, na mestu vstopne, darovajske ali obhajilne pesmi.

Kaj je obhajilni spev?

Obhajilni spev je evharistična pesem, ki združi glasove tistih, ki bodo prejeli Kristusovo telo, lahko pa izraža tudi veselje in zahvalo za srečanje z Gospodom. Po latinsko ga imenujemo enako kot obhajilni obed, *communio*, in spada med spremenljive mašne speve (*proprium missae*). Je torej spev, ki »naj z enotnostjo glasov izraža duhovno zedinjenje obhajancev, razodeva pristrčno veselje in bolj poudari »občestveni« značaj spreveda za prejem evharistije« (RMu 86).

Katera glasba je primerna na tem mestu evharističnega slavlja? Liturgična navodila pravijo, da »lahko pojemo antifono iz rimskega graduala s psalmom ali brez nje« ali antifono s psalmom iz preprostega graduala ali

drugo primerno pesem, ki jo je odobrila škofovska konferenca. Poje zbor sam ali zbor ali pevec z ljudstvom« (RM 87). Pojemo torej svetopisemski stavek iz predvidenih liturgičnih pesmaric (gradual, iste vrstice najdemo v misalu) ali primerno pesem iz ljudske pesmarice, način prepevanja pa je predviden z veliko možnostmi (solist, zbor, ljudstvo ...).

Občestvenost in osredotočenost na Kristusa pod podobo Kruha

Obhajilna pesem skupaj z obhajilno procesijo opeva svatbeno veselje Cerkve – zaročenke ter dostojanstveno obhajilno srečanje s Kristusom in je element, ki se pogosto bori s prakso, ki tega ne razodeva: ena takšnih je sicer enostavna, a osiromašena oblika prejema obhajila (npr. da se obhajilo deli povsod po cerkvi – v klopeh, na pevskem koru, pri vhodu v cerkev, pred cerkvijo ipd.), kar občestvu odvzame zaročniško veselje pristopanja k evharističnemu poročnemu slavlju, zato je v župnijskih občestvih smiselno premisliti, kako lahko omogočimo, da se bo obhajilna procesija odvila smiselno in slovesno. Čeprav je po eni strani dragoceno, da delitev obhajila ne traja predolgo, pa je vredna premisleka vključitev izrednega delivca samo takrat, ko je to res nujno potrebno. Če v času obhajila pojemo obhajilni spev, je dragoceno, če se lahko res odpoje večje število kitic, ki včasih le ob zadostnem številu kitic celostno osredotočajo na skrivnost evharistije.

Oblika in vsebina tega speva

Iz prakse prvih krščanskih skupnosti je dobro upoštevati, da ima pri petju med prejemom obhajila velik pomen besedilo, ki vsebino svete maše (njene poudarke prebrane Božje besede in pomena praznika, ki se obhaja) osredotoči na sam trenutek obhajila oz. ga pripelje do tega trenutka največje sreče med sveto mašo – združitve s Kristusom, kar je čisti predokus nebes.

Od začetka krščanstva se je med obhajanjem vernikov prepeval psalm 34, ki pravi: *Slavil bom Gospoda*

vekoma ..., 9. vrstica tega psalma: *Okusite in poglejte, kako je Gospod dober*, pa je služila za odpev. Iz prakse prvih krščanskih skupnosti je očitno, da ima pri petju med prejemom obhajila velik pomen besedilo oziroma sporočilo Božje besede in da mora biti glasba v službi besede, ki razodeva Božje skrivnosti.

Oblika speva z odpevom je ena od dobrodošlih oblik obhajilne pesmi, saj omogoča sodelovanje občestva z odpevom, čeprav ljudje pristopajo k obhajilu in bi težje sledili besedilu pesmi, poleg tega pa je število kitic lahko poljubno različno. Večkratno ponavljanje odpeva ima še več koristi: vernemu občestvu pomaga, da se nauči odpeva med samim bogoslužjem, saj gre pri prvih nekaj ponovitvah še težje, nato pa vedno lažje; vernim omogoča molitveno vzdušje, ne da bi se obremenjevali s težkim besedilom odpeva, hkrati pa slišijo petje psalma, ki postaja njihova osebna molitev. Ponavljanje odpeva krščansko skupnost vrača k praksi umirjanja, ki je v današnjem svetu tako popularna v obliki, izpraznjeni krščanske vsebine (meditacija soncu, umirjanje z jogo ...), in nas spominja, da molitvena praksa pobožnosti litanij, rožnega venca in v našem primeru ponavljajočega se odpeva v bogoslužju pravzaprav temelji na logiki izročanja telesa in duha Bogu v ritmu dihanja, v smislu zadnjega stavka knjige psalmov: *Vse, kar diha, naj hvali Gospoda. Aleluja!* (Ps 150,6)

Še nekaj praktičnih napotkov

Pri prepevanju obhajilne pesmi moramo biti pozorni na to, da imajo pevci v času obhajanja vernikov v cerkvi možnost in čas tudi sami prejeti obhajilo in da ne zapolnimo vsakega trenutka obhajila s petjem, ampak naj ima po obhajilu svoje mesto tudi tihota! Dobro je tudi, da smo pri izbiri evharistične pesmi pozorni, da obhajilna pesem ne bo namenjena adoraciji (npr. *Gledam te*), ampak bo v pravem pomenu besede obhajilna.

Pri kakšnem spevu, ki ga predvidijo liturgične knjige, je včasih na prvi pogled težko najti povezavo z evharistijo. A z veliko gotovostjo trdim, da je ta vedno navzoča, le da je včasih potrebnega nekaj truda, da odkrijemo in raz-

zumemo zaklad posameznega speva. V reviji *Magnificat* že nekaj let vsak mesec razlagamo enega od spevov Cerkve in v letu 2023 smo vsak mesec opisali en obhajilni spev; nekatere njihove razlage in posnetke boste našli tudi na Youtubu. Vabljeni, da občasno kakšno 'zimzeleno' obhajilno pesem zamenjate s koralnim ali sodobnim napevom psalma. Drugič pa lahko požete samo antifono (odpev) in zatem zapožete kakšno zborovsko evharistično pesem. Spet drugič pa bo najbolj ustrezna kakšna ljudska obhajilna pesem. Koliko možnosti nam Cerkev daje in koliko bogastva ima, cenimo ga!

Daritveni oltar – srce cerkvene stavbe

p. Anton Borovnjak

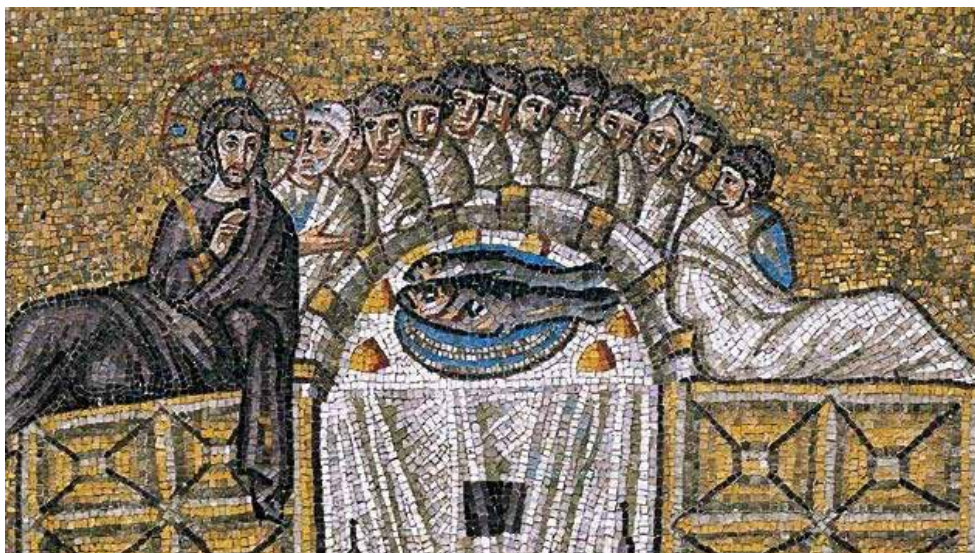
Švicarski zgodovinar in filozof Titus Burckhardt je v svoji knjigi *Rojstvo katedrale* o stolnici Blažene Device Marije v francoskem mestu Chartres zapisal, da je daritveni oltar za arhitekturo cerkve to, kar je srce za telo. S to čudovito primerjavo je izrazil središčnost oltarja v krščanskem liturgičnem prostoru (v članku je vedno govora o daritvenem oltarju, saj je po drugem vatikanskem koncilu predvideno, da ima vsaka cerkev en sam oltar, in to daritveni, na katerem se daruje sveta maša). Oltar je resnično srce cerkvene stavbe. Je središče, h kateremu mora biti spontano usmerjena vsa pozornost zbranega občestva, kajti oltar je trajno znamenje Kristusa, ki je pri obhajanju evharistije duhovnik, žrtev in oltar obenem. Oltar – Kristus je središče, iz katerega vse izhaja in h kateremu vse teče. Je najsvetejši predmet v cerkveni stavbi in je v resnici razlog njenega obstoja, kajti cerkev je zgrajena zaradi oltarja, na katerem se ponavzočuje Kristusova daritev na križu.

S tem je nakazana tudi novost krščanskega oltarja, ki ne služi več sežiganju daritev kot некоč v poganskih templjih ali pa v judovskem bogoslužju v jeruzalemskem templju. Ravno iz sežiganja daritev izhaja etimologija besede oltar. Latinska beseda *altare* je sestavljena iz besede *altus*, kar pomeni dvignjen, in pa *arére* ali *adolere*, kar pomeni zažgati, goreti in se nanaša na ogenj, ki pogoltne daritev. Kristjani prvih stoletij so se, zavedajoč se novosti krščanstva in Kristusovega oznanila, hitro distancirali od judovske in poganske ideje oltarja, o čemer priča starokrščanska literatura: »[Kristjani] nimajo ne oltarjev ne templjev« (Minucius Felix, Oktavij 10); »Nočemo graditi templjev in oltarjev, [...] ker so naša telesa božji tempelj« (Origen, Proti Celsusu VIII, 19). Gre za novo bogoslužje v duhu in resnici (Jn 4,23), ki ga je začel Kristus.

Krščanski oltar ima svoje korenine v mizi zadnje večerje, ki jo je Jezus obhajal s svojimi učenci. V dvorani zadnje večerje niso imeli mize, kot si jo morda mi danes predstavljamo. Miza (ali mize, ki so se v tistem času uporabljale pri obedih) je bila zelo nizka, polkrožna ali v obliki

podkve, okoli katere so bili udeleženci zleknjeni na blazinah. Oprti na levi komolec so z desno roko jemali hrano. Upodobitev tega najdemo na čudovitih mozaikih iz 6. stoletja v baziliki Sant'Apollinare Nuovo v italijanski Raveni.

Obhajanje obedov na tak način so ohranjali tudi v prvih krščanskih skupnostih, ko so evharistijo obhajali ob skupni mizi po domovih vernikov. Ko se je zakramentalni obed kmalu ločil od skupnega obeda, pa so vse pogosteje uporabljali eno samo mizo, ki je služila izključno za obhajanje evharistije. Lep primer takšnega izročila je upodobljen v Kalistovih katakombah iz 3. stoletja, kjer najdemo fresko s podobo oltarja, in sicer kot majhne lesene mize na treh nogah, na katero je položen kruh za evharistijo.

Že stoletje kasneje se uveljavijo kamniti oltarji, kar izhaja iz tega, da so kristjani začeli obhajati evharistijo na grobovih mučencev. Če so v začetku postavljali priložnostne oltarje v bližini mučenčevega groba, so dokaj hitro prišli do tega, da so postavili oltar neposredno nad njegovim grobom. Z naraščanjem števila cerkva in ker vse niso mogle biti postavljene nad grobovi mučencev, se je v 5. stoletju uveljavil običaj vstavljanja relikvij mučencev (kasneje tudi drugih svetnikov) v oltarno mizo oziroma pod njo. Mučenec je bil namreč viden kot tisti, ki je postal Kristusova priča, tisti, ki je zaradi svoje daritve bil najtesneje udeležen pri Kristusovi žrtvi. V tem času so začeli nad oltarji postavljati tudi ciborije ali baldahine, ki so hkrati poudarjali skrivnost in veličino evharistije in pa mučenca, nad grobom katerega je bil oltar postavljen.

Sčasoma se je oltar spremenil v pravi relikviarij z relikvijami različnih svetnikov. Od 9. stoletja dalje so na oltar začeli postavljati tudi podobe Jezusa, Marije in svetnikov, kar je kmalu vodilo do tega, da so se daritveni oltarji razvili v zapletene konstrukcije in postali monumentalni oltarji (sploh v času baroka).

Ne glede na različne oblike, ki jih je imel oltar v zgodovini, pa je vselej ohranil svojo simbolno moč središča liturgičnega prostora. Kako bogato znamenje je oltar v krščanski liturgiji, na čudovit način izrazi molitev ob posvetitvi oltarja: »*Gospod, ponižno te prosimo, oblij z nebeškim blagoslovom ta oltar, zgrajen v stavbi cerkve, da postane za vedno posvečeni žrtvenik Kristusove daritve in Gospodova miza, pri kateri se bo tvoje ljudstvo hranilo z nebeško gostijo. Ta obdelani kamen naj nam bo znamenje Kristusa, ki je iz njegove strani pritekla kri in voda, iz česar so nastali zakramenti Cerkve. Naj bo slavnostna miza, h kateri bodo veseli prihajali Kristusovi gostje, da bodo na tebe odložili skrbi in bremena in dobili novo dušno moč za nova potovanja*« (iz bogoslužja posvetitve oltarja).

Oltar torej predstavlja žrtvenik, žrtveni kamen, na katerem se daruje Kristus v njegovi velikonočni daritvi. Vsebinska razlomljenega kruha na oltarju je daritev Jezusa na križu. Ko se na oltarju obhaja evharistija, smo mi priče temu enkratnemu dogodku, ki traja na veke v nebeškem bogoslužju. Joseph Ratzinger zapiše: »Oltar nas vodi v občestvo onkraj sebe, v občestvo svetih vseh krajev in vseh časov. Oltar je prostor odprtih nebes.« To lepo izrazi tudi prva evharistična molitev, ko duhovnik po posvetilnih besedah moli: »*Vsemogočni Bog, ponižno te prosimo, naj te darove tvoj sveti angel prinese na nebeški oltar pred tvoje Božje veličastvo, da bomo vsi, ki od tega oltarja prejmemo presveto telo in kri tvojega Sina, polni milosti in vsega nebeškega blagoslova*.« Besedilo, ki se nanaša na Knjigo razodetja, kjer angel prinaša molitve svetih na zlati oltar pred Božjim prestolom (Apd 8,3–4), izraža na eni strani prošnjo Božjega ljudstva, ki se zaveda svoje nezadostnosti, naj Bog sprejme njegovo daritev in jo ponese na Božji oltar. Po drugi strani pa izraža, da to Božje ljudstvo že gleda proti končnemu cilju, ko bo lahko skupaj z angeli in svetniki v polnosti sodelovalo pri bogoslužju v nebesih, ki pa se mu že zdaj na skrivnosten način pridružuje, saj prisotnost angela nakazuje odprta nebesa. Evharistija, v kateri se ponavzročuje Kristusova daritev na križu, je torej tista, ki naredi oltar za najsvetejši prostor v cerkvi. To potrjuje tudi dejstvo, da do 10. stoletja Cerkev ni poznala obreda posvetitve oltarja, kot ga poznamo danes. S tem ko se je na novozgrajenem oltarju prvič obhajala sveta maša, je oltar posvetila Kristusova daritev.

Cerkveni očetje so v oltarju od nekdaj videli znamenje Kristusa. Ottato iz Mileta je v enem izmed svojih traktatov zapisal, da je oltar sedež Kristusovega telesa. Ignacij Antiohijski zapiše: »Vsi ste zbrani v istem Božjem templju, ob vznožju istega oltarja, to je v Jezusu Kristusu.« Na poseben način je to izraženo v obredu posvetitve oltarja (kadar je ta kamnit in nepremičen; oltar je ne

nazadnje edini del cerkvene opreme, ki ga škof posveti, medtem ko vso ostalo opremo blagoslovimo). Preden škof vso oltarno mizo mazili s sveto krizmo, moli: »*Naj Gospod s svojo močjo posveti oltar, ki ga po svoji službi mazilimo, da bo vidno znamenje skrivnosti Kristusa, ki se je Očetu daroval za življenje sveta*.« Oltar je maziljen, ker predstavlja Kristusa, ki je Maziljenec. Ime Kristus (grško *Christós*) je namreč prevod hebrejske besede Mesija, kar pomeni maziljenec. Nadalje pa je oltar tudi Gospodova miza, pri kateri se verniki hranimo s kruhom življenja in tako med seboj gradimo eno Kristusovo telo, ki je Cerkve. Iz tega izhaja, da je oltar resnično najsvetejši prostor v cerkvi in so mu zato namenjeni tudi posebni izrazi češčenja in spoštovanja, kot so poljub mašnika na začetku in na koncu svete maše, kajenje med sveto mašo in nekatera druga bogoslužna opravila ter spoštljiv priklon, kadar se znajdemo pred oltarjem.

Vsa ta bogata simbolika oltarja je izražena tudi z njegovo opremo: križ, ki nas spominja na to, da se prav na oltarju ponavzročuje Jezusova daritev na križu (na veliko noč lahko namesto križa nanj postavimo skulpturo ali podobo Vstalega zveličarja); prt bele barve, ki spominja na zadnjo večerjo, ki je, kot zapiše papež Frančišek v apostolskem pismu *Srčno sem želel*, vnaprejšnje obredno obhajanje Jezusove smrti (št. 7); sveče, ki so znamenje čaščenja in prazničnega praznovanja. Rimski misal predvideva, da se lahko na oltar postavi le tisto, kar je bistveno za obhajanje evharistije. Poleg prej naštetih opreme še mašna knjiga, kelih, patena in na diskreten način vse, kar je potrebno za okrepitev mašnikovega glasu. Na oltar torej ne odlagamo raznih predmetov, mobitelov, knjig, kipov ali slik Marije in svetnikov in še bi lahko naštevali. Ničesar, kar ni neposredno povezano z obhajanjem svete maše, ne polagamo na oltar, na kraj, kjer se ponavzročuje Gospodova daritev. Zakaj? Zato, ker je oltar sveti prostor, je izjemno močno simbolno znamenje, je poln skrivnostnosti, je prostor odprtih nebes. Tega ne smemo z ničimer izgubiti, oslabiti ali zanemarjati. Tudi zaradi všečnosti, morebitne estetike ali kakšne oblike sodobne ali starodavne pobožnosti ne. Vsak simbol je namreč vedno zelo krhek in zelo hitro lahko izgubi svojo sporočilno moč.

Čeprav je oltar namenjen obhajanju evharistije in ima znotraj nje največjo simbolno moč, pa je oltar tudi zunanaj liturgičnega dejanja klic in pričakovanje navzočnosti tistega, ki vse dela novo (Raz 21,5). Kot simbol Kristusa vernike spominja na duhovni pomen oltarja duše, kjer poteka srečanje s Kristusom. Kot lepo zapiše Romano Guardini, je zunanji oltar v tesnem odnosu z notranjim oltarjem – to je z oltarjem srca, kjer se odvija daritev, popolnoma razgrnjena pred Božjim pogledom, brez zadržkov ali skritih motivov.

Vir slike: www.gioannigardini.it/2015/10/21/appunti-sulla-raffigurazione-dellultima-cena-nella-basilica-di-santapolinare-nuovo/

Daritveni spomin na Kristusovo velikonočno skrivnost

Pripravil p. Milan Kos

Papež Frančišek je med katehezo o sv. maši novembra 2017 spregovoril o tem: Kaj je bistvo sv. maše? »Maša je daritveni spomin (memoriale) na Kristusovo velikonočno skrivnost. Po njej smo soudeleženi pri njegovi zmagi nad grehom in smrtjo; daje polni smisel našemu življenju.«

Maša je memoriale in ne obujanje spomina

Da bi razumeli vrednost maše, moramo predvsem razumeti svetopisemski pomen pojma spomin (memoriale). Ta »ni le spominjanje dogodkov preteklosti, ampak jih na določen način naredi navzoče in aktualne. Na ta način tudi Izrael razume svojo osvoboditev iz Egipta: vsakokrat, ko obhaja veliko noč (pasho), so dogodki eksodusa navzoči v spominu vernikov, da bi ti svoje življenje oblikovali po njih« (KKC 1363). Jezus Kristus je s svojim trpljenjem, smrtjo, vstajenjem in vnebohodom pasho (veliko noč) pripeljal do izpolnitve. »In maša je memorial (daritveni spomin) na njegovo pasho (veliko noč), na njegov eksodus (izhod), ki ga je opravil za nas, da bi nas izpeljal iz suženjstva in nas povedel v obljubljeni deželo večnega življenja.« Kot je poudaril papež, ne gre

za navadno obujanje spominov, ampak za mnogo več – pomeni narediti navzoče tisto, kar se je zgodilo pred dvema tisočletjema.

Evharistija nas vedno vodi na sam vrh Božjega zveličavnega delovanja. Ko Gospod Jezus za nas postane razlomljeni kruh, zliva na nas vse svoje usmiljenje in svojo ljubezen, kakor je to storil na križu. Tako prenavlja naše srce, naše življenje in naš način, kako vstopamo v odnos z njim in z brati. Drugi vatikanski koncil pravi: »Vsakokrat, ko se na oltarju obhaja daritev križa, s katero je bilo darovano naše velikonočno jagnje, Kristus, se izvršuje delo našega odrešenja« (Lumen gentium, 3).

Vstopiti v zmago Vstalega

Vsako evharistično obhajanje je žarek sonca, ki nikoli ne zaide, kar je vstali Jezus Kristus. Udeležiti se maše, še posebej v nedeljo, pomeni vstopiti v zmago Vstalega, biti razsvetljen z njegovo lučjo, biti ogret z njegovo toploto. Preko evharističnega obhajanja nas Sveti Duh naredi soudeležene v božanskem življenju, ki je zmogljivo preobraziti vso našo smrtnost. Pri svojem prehodu iz smrti v življenje, iz časa v večnost Gospod Jezus tudi

nas potegne s sabo v veliko noč. Pri maši se z njim združimo. Kristus živi v nas in mi živimo v njem, kakor pravi sveti Pavel: »Dejansko sem po postavi odmrli postavi, da bi živel Bogu. Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe« (Gal 2,19–20).

Kristusova kri osvobaja smrti

Papež je nadaljeval, da nas Kristusova kri osvobaja smrti in strahu pred smrtjo. Ne osvobaja nas samo oblasti fizične smrti, ampak tudi duhovne smrti, ki je zlo, je greh, ki nas zajame vsakokrat, ko pademo kot žrtve svojega greha in greha drugih. Naše življenje se torej onesnaži, izgubi lepoto, izgubi smisel, ovene.

Kristus nam ponovno daje življenje. Kristus je polnost življenja. Ko se je spoprijel s smrtjo, jo je uničil za vedno. Z vstajenjem je uničil smrt in obnovil življenje. Kristusova velika noč je dokončna zmaga nad smrtjo, kajti on je svojo smrt spremenil v najvišje dejanje ljubezni. Umrl je iz ljubezni. Pri evharistiji želi sporočiti to svojo velikonočno in zmagoslavno ljubezen. »Če jo sprejmemo z vero,« je dodal sveti oče, »lahko tudi mi zares ljubimo Boga in bližnjega, lahko ljubimo, kakor je on ljubil nas, ko je dal življenje.« Če je Kristusova ljubezen v meni, se lahko v polnosti dam drugemu, z notranjo gotovostjo, da četudi me bo drugi ranil, jaz ne bom umrl. Brez te gotovosti bi se namreč moral braniti. Mučenci so dali svoje življenje ravno zaradi te gotovosti o Kristusovi zmagi nad smrtjo. »Samo če izkusimo to Kristusovo moč, moč njegove ljubezni, smo zares svobodni v dajanju brez strahu.«

Maša ni spektakel

Papež Frančišek je ob koncu kateheze še enkrat poudaril, da maša pomeni vstopiti v Jezusovo trpljenje, smrt, vstajenje in vnebohod. Ko gremo k maši, je kot da bi šli v kalvarijo. In če si predstavljamo, da je tam Jezus – bomo klepetali, fotografirali, naredili spektakel? Ne, ker je tam Jezus. Ostali bomo v tišini, v joku in tudi v veselju, da smo rešeni. Ko vstopimo v cerkev, da bi obhajali mašo, pomislimo: Vstopam v kalvarijo, ko je Jezus dal svoje življenje zame. Tako izginejo spektakel, klepetanje, komentiranje in vse tisto, kar nas oddaljuje od maše, od Jezusove zmage.

Sveti oče je sklenil z besedami: »Udeležba pri evharistiji nam omogoča vstopiti v velikonočno Kristusovo skrivnost, s tem ko nam pomaga iti z Njim od smrti v življenje. Maša pomeni ponovitev kalvarije, ni nek spektakel.«

S svetim in čistim namenom

Sv. Frančišek Asiški je v Pismu celotnemu redu zapisal: V Gospodu tudi prosim vse svoje brate, ki so in bodo in

želijo biti duhovniki Najvišjega, da vsakokrat, kadar hočejo maševati, delajo to čisti in s čistim srcem in polni spoštovanja do resnične daritve presvetega telesa in krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa, s svetim in čistim namenom, nikakor ne zaradi kakršnegakoli svetnega razloga, pa tudi ne iz strahu pred kakim človekom ali iz ljubezni do njega, kakor »bi hoteli ugajati ljudem« (Ef 6,6; Kol 3,22). Vse hotenje, kolikor ga podpira milost, naj se namreč usmerja k Bogu in se trudi s tem ugajati edinole Najvišjemu Gospodu, kajti samo on tam deluje, kakor je njemu po volji. Sam je namreč rekel: »To delajte v moj spomin« (Lk 22,19). Če bi kdo delal drugače, postane izdajalec Juda in bi se pregrešil nad Gospodovim telesom in njegovo krvjo (1 Kor 11,27).

Spominjajte se, moji dragi bratje duhovniki, da je pisano v Mojzesovi postavi, kako so po Božji razsodbi brez vsakega usmiljenja umirali vsi, ki so jo že samo na zunaj kršili. Koliko večjo kazen, menite, bo zaslužil, kdor tepta Božjega Sina in ima kri zaveze, s katero je bil posvečen, za omadeževano in sramoti Duha milosti« (Heb 10,29). [...] Velika beda je in pomilovanja vredna slabost, kadar imate njega tako navzočega, vi pa se ukvarjate z nečim popolnoma drugim na svetu.

Ljubiti bližnjega v konkretnih dejanjih

Kot je razpoznavno znamenje evharistije kruh in vino, tako je tudi ljubezen razpoznavno znamenje, »po katerem bodo vsi spoznali, da smo Jezusovi učenci«. Evharistija kot kruh in vino ter ljubezen do bližnjega sta neločljivo povezani. Jezus se je namreč podaril v ljubezni in to še vedno počne pod podobo kruha in vina pri sv. maši; iz ljubezni do nas prihaja med nas. Logična posledica tega Njegovega dejanja bi morala biti naša ljubezen do bližnjega. Evharistija torej ni le udeležba, ko smo povabljeni na gostijo in prejmemo duhovno hrano in pomoč za življenje, ampak tudi poslanstvo ljubezni. »To delajte v moj spomin« – pri tem ni mišljeno samo bogoslužno lomljenje kruha, ampak tudi ljubezen do bližnjega v konkretnih dejanjih.

Miza kruha

Matjaž Celarc

Osrednji del mašne daritve je evharistično bogoslužje, kjer vstopamo v spominjanje Jezusove podaritve življenja – njegove izročitve v smrt in prehoda v večnost. Pavlove besede Korinčanom: »Prejel sem od Gospoda, kar sem vam tudi izročil,« (1 Kor 11,23) nas vodijo v trajen spomin Jezusove daritve. Pavel zaključí: »Kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride« (1 Kor 11,26). Jezusova daritev Očetu nas vključuje in vabi k (1) mizi zaveze, kjer se lomi in deli (2) kruh občestva ter kjer se oblikuje skupnost (3) Jagnjetove gostije, Kristusovega telesa in medsebojne podaritve.

Miza kot podoba zaveze

Miza je simbol srečanja, sklepanja zaveze in občestva, ki spominja na družinsko skupnost, kjer se ljudje zavzemajo za življenje drug drugega. V Stari zavezi Abraham in Mojzes kažeta, da obed ni le družbeni dogodek, temveč prostor srečanja med Bogom in človekom, ki odpira vrata v obljubo življenja.

Abraham sprejme neznane popotnike, jim ponudi vodo, kruh in teleta (1 Mz 18,1–8), pri tem pa vstopi v obljubo življenja in prejme zagotovilo o rojstvu ljubljenega potomca (1 Mz 18,13–15). Mojzes skupaj z izbranimi

starešinami na gori Sinaj obeduje v Božji navzočnosti (2 Mz 24,11). Tam prejmejo zapovedi kot smernice za življenje v odnosu z Bogom in s sočlovekom. Obed na gori potrjuje sklenitev zaveze in daje obljubo življenja.

Miza kot simbol daritve in občestva pride v ospredje tudi v judovskem obredju. Zahvalne, mirovne in prostovoljne daritve izkazujejo povezanost med Bogom in ljudmi (3 Mz 7,11–18). Daritve so tesno povezane z načinom življenja – izražajo zvestobo zavezi in življenjsko usmeritev. Podoba gostije v Svetem pismu poudarja to dvojnost: modrost vabi h gostiji, ki vodi v polnost življenja (Prg 9,1–5), medtem ko gostija norosti vodi v propad (Prg 9,13–18).

Bog obljublja končno gostijo, kjer bo postregel s sočnimi jedmi in zlahtnimi vini – podoba Božjega posega za odrešenje sveta (Iz 25,6). Miza zaveze tako postane kraj blagoslova, blagostanja in polnosti življenja, ki izhajajo iz Božje obljube in njegove zvestobe človeku.

Kruh kot podoba življenja

Kruh je simbol življenja, ki pa je zaradi človekovega greha zaznamovano s trdom in znojem: »S potnim delom svojega obraza boš jedel kruh« (1 Mz 3,19). Kljub človekovemu odmiku od Izvira življenja Bog ostaja zvest

in nenehno skrbi za svoj narod. To razodeva na številne načine: v puščavi ljudstvu daje skrivnostno nebeško jed, »mano« (2 Mz 16,14–15), preroka Elija hrani na poti k Horebu (1 Kr 19,3–8), po preroku Elizeju pa pomnoži kruh in tako zadosti potrebam lačnih (2 Kr 4,42–44). Bog obljublja, da zaupanje v njegovo Besedo osvetli podarjenost življenja. Njegova obljuba je kruh, ki zastonjsko hrani in daje smisel: »Pridite, kupujte brez denarja, brez plačila, vino in mleko« (Iz 55,1–3).

Jezus potrjuje to Božjo skrb in podarjenost kruha. Hrani množice, ki ga spremljajo (Lk 9,10–17), obhaja grešnike (Lk 5,30) in se mudi pri farizejih (Lk 7,36–50). Z učenci lomi kruh kot znamenje svoje daritve na križu (Lk 22,14–23) in kot znamenje vstajenja, ko ga prepoznajo v dejanju lomljenja kruha (Lk 24,30–31).

S kruhom Jezus razodeva smisel življenja, ki se uresničuje v podaritvi za druge. Tako nas evharistični kruh vabi k poklicanosti, da postanemo podobni njemu: izbrani, blagoslovljeni, ranjeni in podeljeni. Ta dinamika življenja, ukoreninjena v odnosu z Bogom in ljudmi, omogoča, da živimo polno in smiselno življenje, ki presega zgolj našo lastno korist.

Skupnost Jagnjetove gostije

Jezus kot Dobri pastir ne skrbi le za telesne potrebe skupnosti, na primer s pomnožitvijo kruha, temveč daje svoje življenje za svoje prijatelje in za odrešenje sveta (Jn 10,11–16).

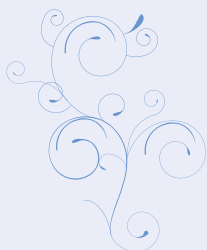
Janezov evangelij nas vodi globlje v pomen kruha, saj pomnožitev kruha (Jn 6,1–5) povezuje z razlago, da je Jezus sam kruh iz nebes. Njegovo telo in kri postane ta hrana za večno življenje: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje« (Jn 6,53–59).

V Knjigi razodetja je podoba Jagnjeta osrednja: Jagnje je ranjeno, a zmagovito, saj je s svojo daritvijo odrešilo svet. Odrešeni pojejo pesem, da jih je darovano Jagnje odkupilo za Boga (Raz 5,9–10). Ta zmaga doseže svoj vrhunec v Jagnjetovi poročni gostiji, kjer nevesta, podoba Cerkev, nosi bleščeče oblačilo pravičnih del (Raz 19,5–8).

Sprejemanje Jezusove daritve ni zgolj trenutek milosti, ampak nas spreminja v temelju. Vstop v to gostijo je povabilo, da tudi naše življenje postane smiselna in živa daritev Bogu. Apostol Pavel nas spodbuja, naj bomo v ljubezni potrpežljivi, v upanju stanovitni ter tekmujejo v dobrih delih (Rim 12,1.9–21). V Kristusovi daritvi se naša dejanja in odnosi preobražajo v pričevanje Božje ljubezni, ki spreminja svet.

Evharistična miza kruha nas vabi v globoko obhajanje spomina Jezusove daritve. Pri njej prinašamo sami sebe – svoje življenje, delo in odnose – da bi sprejeli Božji dar in postali dar za druge. Evharistija ni zgolj obred, temveč povabilo k življenju, ki odseva Kristusovo ljubezen, predanost in darovanje. Ko se pridružujemo Kristusovi daritvi, ne prejemo le Kristusovega telesa, temveč tudi povabilo, da sami živimo resničnost Kristusovega telesa in postanemo pričevalci Božje ljubezni v svetu.

Francišek je človek miru.
In tako je prišlo ime v moje srce: Francišek Asiški.
Zame človek uboštva, človek miru,
človek, ki ljubi in varuje stvarstvo.
Saj tudi mi danes nimamo dovolj dobrega odnosa do stvarstva.
Mar ne? Je človek, ki nam bo navdihnil tega duha miru,
človek ubožec ... Ah, kako bi želel Cerkev ubogo in za reveže!

Papež Francišek in sv. Francišek

Oltarna miza ostaja središče življenja v občestvu

Sestre klarise

Jezus nam je približal nebeškega Očeta, ki ljubeče skrbi za nas kot za svoje otroke. Četrta od sedmih prošenj v molitvi Oče naš je prošnja za vsakdanji kruh. Vsakdanja hrana, ki nas vzdržuje pri življenju, ni nekaj samoumevnega, temveč Očetov dar, za katerega je treba prositi in se zanj zahvaljevati.

Sv. Klara se je s privilegijem ubožstva z otroškim zaupanjem izročila v Božje roke. Od Očeta usmiljenja je pričakovala vse, kar potrebujemo za življenje. Zavedajoč se vzvišenega daru poklicanosti v klavzurni način življenja je trdno verovala in okušala, kako Bog, ki hrani ptice pod nebom in oblači lilije na polju, čudovito skrbi za sestre.

Jezus v puščavi nasiti lačno množico in s pomnožitvijo kruha nakaže dar evharistije. Pove, da je On sam Kruh življenja in da bo, kdor se hrani z Njim, živel vekomaj (prim. Jn 6,51), kajti človek ni le telesno bitje, ampak tudi duhovno. Tako kakor je treba vzdrževati telo, tudi duša potrebuje duhovno okrepčilo. Jezus je trta, mi mladike. Brez Njega ni življenja, kajti mladike, ki se vržejo ven, brez življenjskega soka usahnejo.

Sv. Klara se je zavedala edinstvene Božje navzočnosti, ki se za nas ponavzoča na oltarjih sveta. Hoja za Gospodom jo je vodila k sveti gostiji. Miza evharističnega Kruha je bila središče njenega življenja in življenja skupnosti. S Kristusom se je darovala Očetu, v duhu nenehnega zahvaljevanja. Sv. evharistija, ki je srce Cerkve, skupnost gradi in hrani ter je najboljša šola medsebojne ljubezni.

Zaprta v majhen samostan je sv. Klara v moči evharističnega kruha s svojo molitvijo in daritvijo objemala ves svet. Pri molitvi je vsa žarela od Božje navzočnosti. Ko jo je bolezen položila v posteljo, pa je postala sama spremenjena v oltar daritve, použivajoč se v ljubezni do Gospoda in do bližnjih, do konca.

Klarina karizma ostaja vse do danes izrazito evharistična. Ljudje nas pogosto sprašujejo, ali imamo televizijo, internet. Odgovarjamo, da gledamo TEO-VIZIJO, pri adoraciji pred evharistič-

nim Jezusom. Preprosto, kot je neki domačin dejal sv. arškemu župniku, ko ga je ta vprašal, kaj dela v cerkvi: »Jaz gledam Njega, On gleda mene. To je vse.« Tu se zgodi tista potrebna izmenjava. Pred Gospoda prinašamo Cerkev in ves svet, ljudi in njihove stiske, prošnje, zahvale. On pa dela čudovite stvari, ko z ljubeznijo prihaja do najbolj zapuščenih in osamljenih, spreminja temo v svetlobo, krepi slabotne in zdravi bolne ...

Tudi v naših samostanih in cerkvah ostaja oltarna miza središče življenja v občestvu. Ob njej se zbiramo skupaj z drugimi verniki in se zahvaljujemo Gospodu, ga hvalimo in prosimo. Jezus ostaja živ med nami. Z Njim zmoremo vse, brez Njega ne zmoremo ničesar! Radi in pogosto s čistimi srci prejemajmo sveto obhajilo. Kakor Samarijanka ga prosimo, naj nam dá vselej te žive vode in tega Kruha življenja, da ne bomo nikoli lačni in žejni in bo On vedno med nami! On naj tudi pošlje novih delavcev v svoj vinograd in na svojo žetev ter naj se na MIZI KRUKA vselej obhaja najsvetejša daritev za življenje sveta.

Preko stvarstva hvalimo in slavimo našega Gospoda

Pogovarjal se je p. Andrej Sotler, foto: Tamino Petelinšek

Pogovor z zlatomašnikom p. Ernestom Benkom

V povezavi s temo »miza kruha« smo za pogovor v tej številki prosili zlatomašnika p. Ernesta Benka, ki že petdeset let deli kruh Božje besede in evharistije. Pogovor je potekal v Olimju, kjer je p. Ernest že 25 let poleg skrbi za duše odgovoren tudi za staro lekarno in življenje bratstva.

P. Ernest, prosim vas, da nam v nekaj stavkih opišete svojo družino, korenine, iz katerih ste pognali, rasli ... Kako in kje ste »našli« minorite?

Korenine sem pognal v srcu Slovenskih goric v vasi Selce, na kmetiji, ki jo je kupil moj praded. Tam sem se rodil, odraščal v družbi s sestro in živel življenje kmečkega fanta. Na kmetiji je delo zelo pomembno. Ata je bil tisti, ki me je navadil delati, a to mi je bilo v veselje in čast. Ata nas je znal motivirati, vsi smo razumeli, da je lepo biti kmet, da je lepo delati na zemlji. To so bila leta odraščanja in veselja. Zemlja nam je ponujala vse leto svoje darove: v zgodnji pomladi češnje, potem pa drugo sadje, vse do pozne jeseni. Vedno sem šel z veseljem v hlev k živini, prav veselje je bilo občudovati mlada teleta, kako so bila živahna in polna življenja. Na kmetiji ni

nikoli dolgčas in dela ne zmanjka, se pa veseliš vsega, kar se je z delom ustvarilo.

V otroštvu nisem razmišljal o duhovništvu in redovništvu; imeli smo kaplana, ki je lepo maševal, nikoli pa nisem pomislil, da bi kaj takega lahko delal tudi jaz. Nekako se mi je zdelo preveč prevzetno, da bi upal pomisliti, da bi bil kdaj na njegovem mestu.

Prvi vzgib se je zgodil na romanju v Ruše pri Mariboru. Tam sem prvič ob pogledu na kip Device Marije pomislil, dejal: »Marija, če ti je prav, daj, da bi bil duhovnik.« Po tistem se je v meni začelo prebujati veselje do duhovništva, neko notranje iskanje. Minorite sem prvič srečal v adventnem času, ko sem šel na Ptuj. Takrat je bila avtobusna postaja še pred minoritskim samostanom. Z avtobusa sem sledil ljudem v samostansko kapelo, ki je

bila tedaj urejena v prvem nadstropju. Moje doživetje tiste sv. maše z ljudskim petjem, spremljanem z orglami, imam še zdaj v spominu. Takrat se mi je zdelo, kot da sem že v raju.

Po maši je p. Daniel oznanil, da so na voljo kartonske jaslice. Šel sem k njemu in ga prosil, ali jih lahko kupim še danes, ker naslednjo nedeljo ne bom mogel znova priti na Ptuj. Pater me je pogledal in mi jaslice kar podaril. Povabil me je v jedilnico, kjer je stekel zanimiv pogovor. Povedal mi je, da imajo minoriti v Zagrebu semenišče, na otoku Cresu pa samostan, kjer se mladi fantje najprej pripravljajo na vstop v semenišče, da je tam morje in ladjica, ki je last samostana. Vabil me je na prav poseben, slikovit način v minoritske vrste. In naenkrat je Božja milost v meni začela delovati. Naslednjo nedeljo sem šel zopet k p. Danielu. Bil sem pri njegovi maši. Po maši, ko sem prišel v zakristijo, pa me je kar takoj vprašal: »Bi ti hotel postati redovnik minorit?« Rekel sem: »Da,« in mu dal svoj naslov. Sledilo je ohranjanje stikov z minoriti. Vmes je prišla še vojaščina in prav v tistem letu je v meni dozorelo jasno spoznanje, da hočem postati minorit.

Kako so izgledala vaša prva leta pri minoritih?

Najprej sem šel v gimnazijo v Zagreb, temu so sledila bogoslovska leta, preživeta v našem samostanu v Sostrem. Nato je sledilo posvečenje in nova maša. Prvi dve leti redovništva sem preživel v Halozah, pri Sveti Trojici. Že kot semeniščnik sem hodil tja skupaj s p. Mirkom Veršičem. Takrat je bil tam p. Stanko Cvetko. Med temi ljudmi sem se počutil odlično. Sledili sta dve leti duhovniškega dela v župniji Stoperce, nato pa me je zajel misijonski ogenj. Predstojniki so me poslali za eno leto v Anglijo, da se naučim jezika, in od tam sem odšel na misijonsko polje v Zambijo.

Doma ste s kmetov, rekli ste, da imate zemljo radi in da ste že od otroštva povezani z zemljo in ročnim delom. Tudi pri minoritih vas poznamo kot nekoga, ki mu delo (za vsakdanji kruh) ni tuje. To ljubezen do dela ste v duhu

Vodila (»Bratje, ki jim je Gospod dal milost, da lahko delajo, naj delajo zvesto in predano. Delajo naj tako, da se bodo ogibali lenobe, ki je sovražnica duše ...«) kot magister 17 let želeli privzgojiti tudi kandidatom, ki so vam bili zaupani v vzgojnih ustanovah (postulatu in bogoslovju) tako v Zambiji kot Ljubljani. Bi delili z nami nekaj spominov na to obdobje in pomen zglada dela za mladega človeka?

Življenja si nikoli nisem mogel predstavljati brez dela, saj delo človeka krepi. V otroštvu za šport in igro nisem imel nobenega vrstnika, odraščal sem skupaj s šest let starejšo sestro. Izkušnje dela, ki sem jih prejel doma, so mi v Zambiji prišle zelo prav, ko sem postal vzgojitelj postulantov. Zambijski fantje so bili dobri za šport, za petje, radi so sedeli in se pogovarjali. Delo pa jim ni preveč dišalo. Ko so prišli k nam v semenišče, jih je bilo treba naučiti vsega: kako skrbeti za hišo, delati na vrtu, kakšna so dela na kmetiji ... Zame so bili to zlati časi, ker sem lahko fantom nazorno pokazal, kako dobro je, če zna človek delati in poskrbeti za vse, kar potrebuje mo za življenje. Zambijci tako kot vsi Afričani mislijo, da belemu človeku raste denar na drevesu in ga je treba le odtrgati. Jaz pa sem želel fantom pokazati, da se tudi v Zambiji lepo živi od lastnega dela. Imel sem srečo, da sem bil v Zambiji skupaj s p. Mihom Drevenškom, ki je bil še bolj zagrizen delavec kot jaz, ki sem se spoznal le na delo na zemlji. Miha pa je bil še mehanik, mizar, časnikar, videoproducent ... S fanti smo na misijonu postavili mizarstvo in kovinarsko delavnico, imeli smo zelo lepo urejen vrt, celo mlin in štaló. Lahko rečem, da smo imeli lepo življenje. Ko sem se vrnil iz Zambije in bil postavljen za vzgojitelja našim bogoslovcem, je bila to čisto druga pesem. Naši bogoslovci so znali delati, skrbeti za red v hiši, vse je bilo veliko lažje. V Sostrem smo imeli lep vrt, rad sem delal tam, skrbel za rože in za zelenjavo. Če delamo z veseljem, nam to prinese zadovoljstvo in bogate sadove za življenje.

Tudi v Olimju imate dovolj dela. Na vrtu imate več kot 200 rožic in zelišč ...

V Olimju imamo botanični vrt. Glede na leta ne morem več toliko delati, zato imamo ljudi, ki nam pridejo pomagat, skrbijo za urejen vrt. Sam grem pa še vedno rad tja

in pogledam, kako uspevajo zdravilne rastline. Tudi ljudje, ki prihajajo, se radi ustavijo ob vrtu in nam čestitajo za urejen vrt in okolico. V Olimju smo vsi delavni ljudje, vsak na svojem področju, delamo pa res od jutra do večera. Pa ne zaradi pohlepa, ampak ker vemo, da smo tu v nekakšnem zemeljskem raj, kjer se zbirajo množice ljudi, turisti, romarji in popotniki z vsega sveta. Ljudje radi vidijo, da je kraj miren, urejen in lep.

Rek pravi: »Brez dela ni jela,« **in:** »Prazen žakelj ne stoji pokonci.« **Kako vi kot odgovorni za delo in življenje v Olimju lomite vsakdanji kruh ljudem, med katere ste poslani? Kruh za telo, ko jim »odmerjate« delo, in kako kot animator skupnosti oz. gvardijan in kot duhovnik lomite kruh svete evharistije?**

Evharistijo imam zelo rad, zame je to popolna sreča, če sem lahko v kapeli ali pa v cerkvi pred Najsvetejšim. To je sad dela na kmetiji. Doma smo gojili vse mogoče kulture, od pese za živali do pšenice za kruh. Spomnim se, da je bila priprava kruha poseben obred. Začelo se je že jeseni, ko je bilo treba posejati pšenico in smo čakali na najbolj primeren čas, ko ni bilo preveč dežja. Sledila je zima. Čakali smo na pomlad, ki je znanilka novega upanja. Ata je ob nedeljah hodil gledat, če je pšenica dobro prezimila pod snegom. Sledila so pomladna dela in potem je prišlo poletje, ko smo trepetali pred točo in molili, da bi ne bilo neurja. Ko smo pšenico končno poželi in jo spravili pod streho, je mama rekla: »Hvala Bogu, kruh je že pod streho.«

Ko sem prišel v semenišče in smo skupaj brali Sveto pismo ter opis zadnje večerje, sem si to z lahkoto predstavljal. Jezus, ki vzame hlebček kruha in ga posveti ter spremeni v svoje telo. Od začetka moje duhovne poti me to nagovarja in še danes, ko pogledam sveto hostijo, doživljam dvojno spoštovanje: najprej je to kruh, ki nas telesno hrani, in je tudi kruh za naše duhovno življenje.

V naših časih je težje deliti duhovni kruh kot telesni. Za duhovni kruh mora biti človek odprt za Boga, to je Božje delo. Pravzaprav sta oba kruha, telesni in duhovni, velik Božji dar. Telesnega nekako lažje sprejmemo in se zanj zahvalimo. Če nam polje dobro obrodi, lahko rečemo Bogu hvala. Malo težje pa je reči Bogu hvala za sveto

evharistijo, za Boga, ki razveseljuje naša srca, ki hrani našega duha, našo dušo. V Olimju imamo vsak dan eno uro pred mašo izpostavljeno Najsvetejše. Pogosto povabimo ljudi, naj pridejo k večerni maši že nekoliko prej in naj se ustavijo pred Najsvetejšim. Ni velike gneče, smo pa bratje navzoči pred Jezusom in ta ura češčenja Najsvetejšega nas pripravi na to, da mašujemo zbrano in pobožno. Zavedamo se, da stojimo pred Bogom in da se pravzaprav po naših besedah in naših rokah ter po Božji milosti dogajajo veliki čudeži. Tako kruh, ki je hrana za telo, istočasno postaja kruh za duhovno življenje.

Poleg dela vam je pomemben in »svet« čas za molitev. Kakšen je vaš odnos do Gospoda oziroma z Gospodom ... Sta na »ti«?

Človek je pred Bogom vedno malo izgubljen, daleč od tega, da bi lahko rekel, da sva z Bogom kar tako na »ti«. Zame je Bog vedno velika skrivnost, ki jo še posebej doživljam zdaj, na stara leta, ko čutim neko duhovno sušo. Ni kakih posebnih milostnih trenutkov, kakšnih Božjih dotikov, pa vendar neprestano vem, da me Bog spremlja, da je Bog tu. Na novomašno podobico sem zapisal besede apostola Pavla: »Če je Bog z nami, kdo je zoper nas« (Rim 8,31). To so mi »izbrali« drugi bogoslovci, ker so vedeli, da sem vsako stvar, tako pri študiju kot v vsakdanjem življenju, povezoval z Bogom. Ne bom dejal, da sem bil vedno trden v veri, bili so tudi trenutki, ko sem imel duhovno sušo, nikoli pa nisem izgubil zavesti, da vse, kar delam, moram delati z Bogom, se nanj zanašati. Bogu prepuščam prihodnost in želim ohraniti mir srca, ki ga Bog daje predvsem v molitvi.

Zdaj, ko ne morem več fizično delati, vidim, da je moje poslanstvo, da molim. Molim za provinco, za nove duhovne poklice, za ljudi, za katere vem, da duhovno trpijo, pa še za marsikoga. Bogu hvala, da mi ni težko moliti. Rad molim rožni venec, ki je zame čudovita molitev, preprosta, ki ne zahteva posebnega navora, ampak preprosto z Marijo premišlujem in se ne naveličam premišljevat Jezusovega življenja od otroštva do vstajenja in vnebohoda. V življenju sem velikokrat doživel, kako Bog v resnici uslišuje naše prošnje. Nekateri mislijo, da je molitev nekaj sebičnega, da se moli samo za zdravje in tako naprej. Jaz malo molim za sebe, če sploh kdaj. Vem, da je molitev češčenje Boga, da je to moje poslanstvo.

sadove. Lahko rečem: »Bog je z nami, kdo je zoper nas?« Torej je potrebno samo to, da smo mi z Bogom.

Ste Frančiškov manjši brat, kaj najbolj občudujete pri našem serafskem očetu Frančišku? S čim vas najbolj nagovarja? V čem ste ga in ga želite posnemati?

Frančišek je naš duhovni oče in ne vem, kaj bi bilo tisto, kar bi me pri njem posebej nagovarjalo. Kadarkoli vzamem v roke življenjepis sv. Frančiška ali če poslušam kako predavanje o njem, mi je to vedno v veselje, neka resnična duhovna hrana. Ne vem, kaj bi pri Frančišku sploh lahko izluščil in bi rekel: »To pa ni pomembno!« Vse, kar je naredil, je pomembno, vse je nekako navdih za naše življenje. Meni je samo žal, da veliko let, čeprav sem manjši brat, nisem poznal Frančiška. Šele takrat, ko sem bil v Zambiji, sem ga zares dojel. Tam sem poslušal dva brata iz Amerike, kapucina in minorita. Bila sta profesorja frančiškove duhovnosti, za patre sta imela dva meseca predavanja. Takrat smo predelali vse pisce, ki so pisali o Frančišku, njegove življenjepise. Takrat sem dobesedno požiral vse to znanje. Potem pa so se doma začela romanja v Assisi. Napisali so vodnik po Frančiškovih krajih. Assisija sicer ne bom več videl, dovolj mi je pomisliti na Assisi in že vidim Frančiška v tem svetem mestu in vse tisto, kar je Frančišek delal. Od poljuba gobavca do volka, ki ga je ukrotil. Tisti volk je meni tako simpatičen. Kolikokrat se v življenju srečamo s kakšnim

Priti v molitvi pred Boga in prositi za druge ljudi. Lepo mi je tudi češčenje Boga: »Gospod Jezus Kristus, Božji Sin, bodi češčen in hvaljen vekomaj!« To govoriš in gledaš Jezusa v Rešnjem telesu. Spoznaš, da si otrok pred Bogom in ga imaš rad in Bog ima rad tebe. Najlepše na stara leta je mirna vest. Včasih pridejo v spomin razne neumnosti, ki sem jih v življenju počel, zato mi je včasih kar malo nerodno. Danes si mislim, kako sem bil lahko takšen bedak, da sem kaj takšnega naredil ali govoril, ampak pred Bogom se to vse očisti.

Rekli ste, da so vam ob novi maši bratje pomagali izbrati novomašno geslo in da ste z njim stopali skozi življenje, da ste se v tem verzu lahko vedno z zaupanjem obračali na Gospoda. Vas geslo še danes nagovarja in živite iz njega?

Živim sadove te svoje vere, milosti, ki sem jo prejel od Boga. Živim iz tega. Ne sprašujem se več, kaj bi moral storiti, delati. Sedaj sem star, ne morem več. Ne, da nočem, ne gre. Zmorem pa iti k Jezusu. Iskreno prositi za tiste namene, za katere se mi zdi, da je treba moliti, da jih lahko samo Bog reši. Zato tudi ne obupujem. So stvari, ki so včasih videti brezupne. Skrbi me, da nimamo nikogar v semenišču; to je bolečina za vse nas v provinci. Ampak ta bolečina ne govori, da Bog ne more narediti nič. Vem, Bog bo naredil. Vedno zaupam, da če bomo molili in prosili, nam bo Bog dal. Saj je Jezus sam rekel: »Prosite in se vam bo dalo.« Tako da mi to geslo še vedno prinaša

človekom, ki je kakor volk, z dobroto ga lahko ukrotiš. Potrpiš in dobro misliš o njem, ga nosiš pred Boga in se ukroti. Frančišek me nagovarja, on je zame svetnik 1A, njega gledati je vedno navdih za vsakdanje življenje.

Zaželeni ste kot duhovni voditelj in kot predavatelj, kako pa ste kot poslušalec? Kako so vam zgodbe in pričevanja ljudi, ki ste jim na svoji duhovniški poti prisluhnili, pomagali krepiti vašo vero? Kako so vas opogumljali na poti, da se je za malega človeka in za »volka« vredno truditi, prizadevati?

Samega sebe nimam ne za dobrega predavatelja niti za duhovnega voditelja. Glede poslušanja pa sem se naučil, da je v spovednici bolje molčati kot preveč govoriti, sploh preveč spraševati. Poskušam ponižno poslušati in se živeti v človeka. Meni je spovednica svet kraj. Bog nam je dal veliko milosti. Ena izredno velika milost pa je prav ta, da se lahko spovemo svojih grehov, da lahko očistimo svojo dušo in da lahko vedno znova rečemo: »Gospod, hvala ti, spet si mi odpustil, spet si izbrisal moje grehe. Zdaj grem lahko z mirom in veseljem naprej.« Vsi imamo izkušnjo greha, večjega ali manjšega, in Bog vse odpušča, male in velike, zavestne in zastarele grehe, ki smo jih morda ob kaki spovedi zamolčali.

Nekoč mi je nekdo dejal: »Veste, kar naprej se vedno istega spovedujem in so nekateri duhovniki izgubili nad menoj potrpljenje, ampak nikoli pa ne pomislim, da se me je Bog naveličal. Bog je vedno potrpežljiv z menoj.«

Spoznanja, ki jih imam, sem pridobil iz življenja, iz duhovnih vaj, pa tudi na spletu je veliko lepega, kar bratje zapišejo o duhovnosti svetega Frančiška ali o duhovnosti nasploh. To je kakor studenec žive vode. Mladi morda ne veste, kaj to pomeni. Kot otrok se spomnim, da ni bilo vode ... Voda je življenje; ljudje so jo varovali in studenček lepo ogradili. Poleti, ko si bil na poti in je bila žeja tako huda, da se je jezik lepil na nebo, si tekel do studenca, pri njem pokleknil in se napil tiste čudežne vode ... Noben sok ni tako dober kot tista voda! Duhovne vaje in razni članki o Frančišku so zame, kakor bi se napil ob takem čistem studencu. To je voda, ki tekne, odžaja in te okrepi.

Smo v svetem jubilejnem letu in v Olimju imate jubilejno cerkev. Papež nas vabi, da se kot romarji upanja podamo na pot. Kaj poveste romarjem, ki jih sprejemate, romarjem upanja?

Povedal sem že, da se je moja pot poklicanosti začela na romanju. Romanja še danes deluje, Bog deluje na tej poti. Na romanju se srečamo s seboj in z Bogom. Naloga

duhovnikov, redovnikov je, da damo ljudem mir srca, ki ga ljudje nimajo. Povabiti moramo ljudi, da gredo z veseljem na romanje. V jubilejnih cerkvah, kot je naša v Olimju, jih redno povabimo, da gredo v spovednico, kjer so »sveta vratca«, da odložijo težo svoje notranjosti, in jim povemo, da spoved ni mučenje samega sebe, ampak pot k miru in spravi v sebi. To nam je dal Jezus, je velik dar Cerkve vsakemu izmed nas.

Poleg jubilejnega leta v vesoljni Cerkvi letos Frančiškovi bratje obhajamo »leto Hvalnice stvarstva«. Ko se ozreva okoli samostana, lahko rečeva, da Sončno pesem živite vsak dan ...

Res je, tu imamo vse, o čemer prepeva sveti Frančišek v svoji hvalnici. Tudi mi preko stvarstva slavimo in hvalimo našega Gospoda. Brat ogenj skrbi, da nam je v samostanu toplo. Brat sonce s svojimi žarki obsipava sestro zemljo in jo dela rodovitno. Naš vrt vsak dan poje hvalnico Bogu, ki nam daje obilo cvetja in vsakovrstnih zdravilnih zelišč, koristnih za zdravje in prijetnih za »oko«. Imamo živo vodo iz studenca, ki žubori in poživlja ter daje življenje vsemu, kar raste na gredah. Smo na svežem zraku, ki poleti diši po čebelah, ki nabirajo med, in ta zdravilni vonj brat veter raznaša naokoli. Predvsem pa imamo zakrament svete spovedi in smo v službi »tistih, ki iz tvoje ljubezni odpuščajo«. Bratje minoriti smo že več kot trideset let v tem rajskem kraju, ki je podoba izgubljenega raja. Tu mnogim ljudem iz domovine in tujine prinašamo mir in duhovno radost. Kažemo na Gospoda, ki mu morajo služiti vse ustvarjene stvari.

P. Ernest, hvala za vaše pričevanje, tako tu v Olimju kot z besedami, ki ste jih delili z nami. Veliko milosti in blagoslova v letu, ki je tudi za vas jubilejno leto – v petdesetem letu duhovništva!

Gospod naj ti podari mir!

Frančiškov prijatelj
<https://www.kapucini.si/>

Frančiškov prijatelj

Letos praznujemo 800-letnico Sončne pesmi, izjemnega hvalospeva sv. Frančiška Asiškega, v katerem slavi lepoto stvarstva in Božjo navzočnost v naravi. Prav zato smo za osrednjo temo te številke izbrali Luč – simbol upanja, vere in Božje bližine.

Luč razsvetljuje temine naših src, kaže pot v negotovosti in nam pomaga prepoznati resnico. V času, ko se svet pogosto zdi poln senc, smo poklicani, da sami postanemo nosilci luči – v svojih skupnostih, družinah in osebnem življenju.

V tej številki raziskujemo različne vidike svetlobe – od duhovne do osebne in skupnostne. Razmišljamo, kako Božja luč preobraža naše življenje.

Frama se je podala na Kurešček in na Češko, kjer mladi poglobljajo svojo vero in iščejo luč v vsakdanu. Osebne izpovedi nas vabijo k razmisleku o premagovanju notranjih bojov in klicu k svetosti.

Poseben pečat pustijo tudi zgodbe iz širšega sveta – od pričevanja damaščanskih mučencev do življenja in dela br. Metoda Benedika. Dotaknemo se tudi vloge Cerkve v sodobnem času.

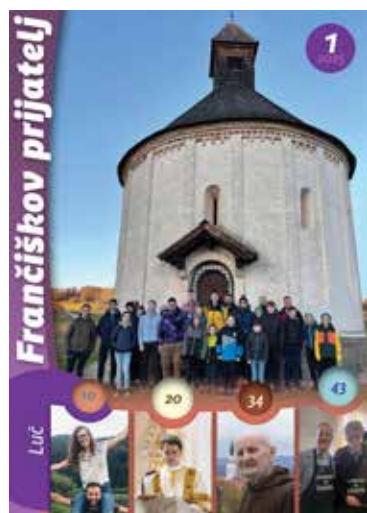
Nejc Presečnik je opisal svojo življenjsko zgodbo, ki jo je vredno prebrati.

Žreb je zadel Matija ... Vendar ni ostalo samo pri tem. Diakon Matija Golob je prisluhnil Božjemu klicu in se zavestno odločil, da bo šel za Gospodom. Razmišljamo

tudi o pomembnih življenjskih temah, kot sta telesnost in spolnost, ter se pripravljamo na asiško pot 2025, ki vabi pogumne romarje, naj se odpravijo na pot.

Rubrika Ali si vedel pa odkriva drobce zanimivosti, ki nas lahko razsvetlijo na nepričakovan način. Komu pa si ti luč?

br. Vlado Kolenko

brat francišek
https://www.franciskani.si/?page_id=383

Gospod naj ti podari mir!

Letošnji postni čas začnemo šele v marcu, saj bomo veliko noč obhajali v drugi polovici aprila. Ta številka revije Brat Francišek je tako rekoč potopljena v postni čas.

Razmišljali pa bomo o sestri vodi, ki jo opeva sv. Frančišek v peti kitici svoje Hvalnice stvarstva. Frančiškovo duhovnost o sestri vodi bomo srkali skozi razmišljanje Petra Skoberneteta OFS. Katehezi OFS za marec in april nam bosta osvetlili širjave brata vetra in zraka ter globine sestere vode. O Frančiškovi Sončni pesmi bo tekla beseda tudi na duhovnih vajah v Piranu.

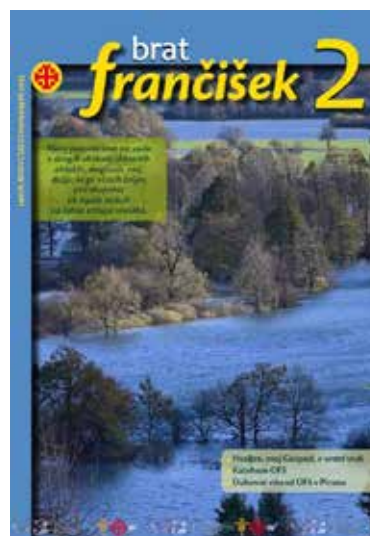
Poglejte, kako se pretakata veselje in radost pri zaobljubah OFS v Podnanosu ter kako je bilo na srečanju KB OFS na Brezjah. Na Goriškem so se spet srečali z obeh strani meje ob jaslicah in se odločili za kulturo upanja.

Naj vas duhovno osveži Žetev, ki jo za člane ŽRV pripravlja p. Krizostom Komar.

Frančiškova mladina se je duhovno napojila pri Kraljici miru na Kureščku, preberite, kako je bilo.

Vojne, ki divjajo po našem planetu, so vedno kot puščava, ki izsuši srca in radost na obrazih. Za seboj pa puščajo smrt in žalost. Otroci v Etiopiji pa kljubujejo bolezni in vojni. Več o tem pa v članku Špele Pahor.

Ne spreglejte utrinkov z romanja na Bavarskem in napovedi romanj v Sveto deželo.

V tokratni številki se lahko naučite splesti košaro, vendar vanjo ne morete zajeti sestre vode. Želim vam prijetno branje!

Vse dobro!

br. Janez Papa

BREZMADEŽNA

Kaj pomeni biti član Vojske Brezmadežne

Militia Immaculatae je duhovna zapuščina sv. Maksimilijana Kolbeja, ki je nastala leta 1917, istega leta, kot se je fatimskim pastirčkom prikazala preblažena Devica Marija. Prav tistega leta so prostozidarji v Rimu praznovali svojo 200-letnico in pred očmi papeža pozivali k uničenju Cerkve ter dokončni zmagi hudobnega duha. Mlad poljski minorit, p. Maksimilijan Kolbe, je takrat študiral v Rimu. Ko je premišljeval skrivnosti naše ljube Gospe, njenega brezmadežnega spočetja in njene moči v zgodovini odrešenja, je sklenil ustanoviti vojsko, ki bi bila v njeni službi. Vedel je, da samo blažena Devica Marija vodi do zanesljive zmage. Kakšno vrsto orožja pa je sveti Maksimilijan Kolbe dal svojim vojakom? Predvsem molitve in žrtve, ravno to dvoje, za kar je Marija nenehno prosila tudi v Fatimi. Logika sv. Maksimilijana je zelo preprosta: samo Božja milost lahko spreobrne in zveliča grešnika. Vendar pa Božjo milost pridobimo v prvi vrsti po molitvi in žrtvah. Marija nam v Fatimi pokaže, kakšna je naša vloga v odrešenjskem delu; naša glavna naloga na zemlji je – reševanje duš. Sama nas popelje pod križ, kjer nam pravi: Tukaj sem sprejela vse ljudi za svoje ljubljene otroke. Tu so tudi vsi sovražniki mojega Sina – ranijo ga, žalijo ga in so popolnoma ravnodušni do njegove tako neskončne ljubezni.

Poslanstvo »viteza Brezmadežne« je torej, da se kot orodje v njenih brezmadežnih rokah bori za njeno čast. Po molitvi in žrtvah svojih vitezov nebeška Mati deli grešnikom in krivovercem milost spreobrnjenja in zveličanja.

Nauk sv. Maksimilijana

Sv. Maksimilijan Kolbe nas uči, da so pomembni predvsem kratki vzdih – molitve, vsakodnevne žrtve, ureničevanje Božje volje (njegova matematična formula za svetost je bila $v = V$ /moja volja je enaka Božji volji/), dober zgled ter razširjanje čudodelne svetinje. Te malenkosti, storjene iz ljubezni do Boga in duš, so vitezovo orožje. To so tudi sredstva, ki pripeljejo do svetosti. Sv. Maksimilijan je v skrbi za zveličanje duš vodil dejaven boj proti sovražnikom Katoliške cerkve. Vedel je, da je Bog napovedal, da bo samo ena oseba zdrobila satanovo glavo in ga premagala. Samo eni ženi je obljubil, da bo premagala greh človeka, ki je ranjen. Torej lahko samo blažena Devica Marija uspešno vodi do zanesljive zmage.

Pomen M. I. (Militia Immaculatae) danes

Ustanovitelj M. I. ni dvomil, da so krivoverstva in lažna verstva smrtonosni strup za duše, saj ljudi zavajajo k lažnemu življenjskemu cilju, izkrivijo njihovo logično mišljenje in jih ločijo od vira milosti. Vitezi, ki so se posvetili Brezmadežni, naj izžarevajo duha Brezmadežne kot orodje v njenih rokah in uporabijo vsa mogoča sredstva za spreobrnjenje grešnikov. Vojska Brezmadežne za pravo vero in zveličanje duš je danes še bolj potrebna, kakor je bila ob ustanovitvi M. I. pred več kot sto leti.

Sv. Maksimilijan Kolbe članov M. I. ni imenoval »vitezi« zato, ker so sami po sebi tako zelo močni, pogumni in izjemni, ampak zato, ker služijo tako vzvišeni Kraljici in so pripravljeni pozabiti nase ter ji služiti.

Ko je sv. Maksimilijan Kolbe spoznal in vzljubil Brezmadežno, ji je izročil svoje življenje. Vendar pa se ne zadovolji samo s posvetitvijo samega sebe, »ampak si prizadeva, kolikor more, osvojiti srca drugih zanjo, da bi se ji tudi srca drugih posvetila« (sv. Maksimilijan). Marijin vitez pravi: »Živim samo za duše, to je moje poslanstvo!« Marija vodi viteza h Kristusu, zato je njegovo geslo: Ves svet za Kristusa po Brezmadežni!

Kaj moram vedeti kot član Marijine vojske?

- Truditi se za spreobrnjenje grešnikov in za zveličanje vseh ljudi pod varstvom in po posredovanju Brezmadežne Device.
- Darovanje samega sebe Brezmadežni Devici Mariji, ker sem orodje v njenih brezmadežnih rokah.
- Nošenje čudodelne svetinje.

- Moliti naslednjo molitev: »O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo ...«

Vsa ta sredstva so samo priporočena in neobvezna, nobenega ne zavezujejo pod grehom. Ves svet pridobiti za Kristusa po Brezmadežni! To je vsakodnevna prošnja in želja vseh, ki so člani Vojske Brezmadežne.

Vabim vas, da se vključite v to marijansko gibanje v Sloveniji in postanete njeni člani. Vse informacije in prošnjo za vstopno izjavo lahko dobite na e-naslovu milan.kos@rkc.si.

Pripravil p. Milan Kos

»Ni tebi enake«

Od Svetega Damijana, kjer ob prošnji »Gospod, razsvetli temine mojega srca« Križani spregovori Frančišku: »Pojdi in popravi mojo Cerkev,« se Frančišek poda k Mariji Angelski. Kakor otrok, ki se zaupno zateče k svoji mami,

bodisi v žalosti bodisi v veselju, tudi Frančišek »poišče« nebeško Mater in se ji zaupa. Tem bolj, ker se je ločil od doma, od mame Pike in očeta Petra. Devica Marija, poslušna in vsa predana Bogu, postaja navdih in kažipot Bernardonejevemu sinu Frančišku. Pri njej se Frančišek, vneti iskalec življenja, uči poslušnosti učlovečeni Božji besedi.

Sveta Devica Marija, ni tebi enake med vsemi ženami sveta, hči in dekla vzvišenega Kralja, Očeta v nebesih, Mati najsvetejšega Gospoda Jezusa Kristusa, nevesta Svetega Duha; prosi za nas skupaj s svetim nadangelom Mihaelom in vsemi nebeškimi močmi in vsemi svetniki svojega presvetega ljubljene Sina, našega Gospoda in Učenika.

Frančišek to molitev nenehno ponavlja kot antifono v svojem molitvenem bogoslužju. Pomeni mu neke vrste dihanje in izraža njegovo globoko pojmovanje Božjega učlovečenja ter vlogo Device Marije v Božjem odrešenjskem načrtu.

Na sebi lasten način je veličino Brezmadežne odkril sv. Maksimilijan M. Kolbe, zvesti Frančiškov brat. Tako močno ji je zaupal, da je preprosto hotel biti Njena lastnina. »Kdor vedno ljubi Brezmadežno, si želi postati njena last.« To je zanj ključ za dosego človeške popolnosti; mnogim je odprl nebesa.

Češčenje Device Marije je rodilo pre-mnoge duhovne spise in slavonspeve. Skoraj vsak znan dogodek iz Marijinega življenja je zajet v molitev ali napev, v češčenje Kraljice neba in zemlje. Literarni in glasbeni genij se je mogočno razvnel ob ustvarjanju mojstrov in v čast Devici in Materi Mariji, kar je nedvomno prispevalo k razglasitvi verskih resnic ali dogem: o Marijinem božjem materinstvu (koncil v Efezu, leta 431), o Marijinem devištvu (papež Pij IX., 8. decembra 1854), o Marijinem vnebovzetju (papež Pij XII., 1950).

Konstitucija o svetem bogoslužju 2. vaticanskega koncila pravi: »V letnem praznovanju Kristusovih skrivnosti sveta Cerkev s posebno ljubeznijo časti blaženo Bogorodico Marijo, ki je neločljivo povezana z odrešilnim delom svojega Sina. V njej občuduje in povečuje najlepši sad odrešenja in vesela zre kakor v najčistejši podobi to, kar sama vsa želi in upa postati« (B 103).

p. Martin Gašparič

Izrazi Marijine lepote v pesmih Brezmadežne

*Zvezda svetla jutranja, vseh devic lepota, radost zemlje in neba tvoja je krasota.
Tebe Božji Sin izbral je za Mater sebi. Tebe Bog je mater zval, bil podložen tebi.
Lepšega v nebesih ni, kakor si, Marija, ti, s soncem si oblečena, z zvezdami si kronana.
Kar nebo in zemlja šteje in kar zlato sonce greje, lepše bilo ni stvari, kakor si, Devica, ti.
Lilija, krasno blesteča, najprijetneje duhteča, si brez madeža vsa čista, polna ljubeznivosti.
Ti bela obleka obdaja telo, spočetje brezmadežno znači lepo.*

O Brezmadežna, vsa dobrotljiva, sladka, čista Devica!

*Greha oteta, Mati presveta, bodi nam pomočnica!
Nado ti budiš, varstvo nam deliš, o mogočna Kraljica!
Da zadobimo, česar želimo, bodi ti priprošnjica!
Ko srce medli, v solzah se topi, kličimo le Marijo!
Vzemi slabosti, pelji k radosti, v rajsko nas domačijo!*

*(tradicionalna cerkvena himna Mariji,
domnevno sicilijanskih mornarjev)*

Rožno navdahnjeni šopki hortenzij,

*Immaculata, ob tvojih nogah,
sonce rumeno zdaj žarke potresa z nežnimi
prsti po tvojih nogah.
Jutro dehteče te čudom oklepa,
Imaculata, kako si ti lepa!
V lilijsko čisto si tvojo obleko mirta
nedolžna vpleta svoj čar,
njeni cvetovi kot zvezde polnočne širom
prepredle so beli tvoj šlar.
Lučic se spuščajo nate iz viška,
Imaculata, kako si deviška!
V tvojih potezah je taka milina,
v tvojem pogledu tak ljubek smehlaj,
taka dobrota na ustnicah tvojih,
ko da je v tebi utelešen ves raj.
Draga, najdražja mi slika je tvoja:
Imaculata, saj mati si moja!*

*(uršulinka Elizabeta Kremžar;
Vinko Vodopivec)*

Zazrt v Marijino lepoto sv. Ludvik Marija Montfortski pravi: »Bog Oče je zbral vse vode in jih imenoval morje, prav tako je zbral vse milosti in jih imenoval Marija.« Resnično, »ni tebi enake«, sveta devic devica! Kako verno katoličani prepevamo: »Za Bogom najrajši Marijo častim, ji hočem prepevati, dokler živim!«

Prilagodil p. Martin Gašparič

Pripravlja: Doroteja Emeršič

ZA ISTO MIZO SVA SEDELA.

Plamen sveče
je svetil pred križem –
pred Križanim.
Na mizi je ležal
pšenični kruh.

Iz njega je spregovoril Bog:
»Ozri se Name
in me poslušaj!«

Bog je govoril o križu,
ki Ga nosi
od duše do duše,

o križu,
ki Ga nosi
po vasi,
od začetka do konca vasi,
dalje in dalje ...

Govoril je o križu,
ki Ga nosi
od začetka do konca sveta.

Bog je govoril o sočutju,
o Križani Ljubezni –

govoril je
o Posvečenem Kruhu –
Kruhu Svojega Telesa.

Stanka Mihelič

Hvali, Sion, Rešenika,
nam pastirja in vodnika
s himnami in pesmimi.

Naj ga hvali, kar ga hoče,
ni prehaliti mogoče
ga v nobenih hvalnicah.

Dar posebnega češčenja:
živi kruh in vir življenja
danes nam je predložen.

Pri večerji v živi veri
bil je trumi dvanajstéri
zbranih bratov izročén.

Bodi polna, bodi glasna,
bodi mila, bodi jasna
vernih hvala in radóšt.

Dan slovesni se ponavlja,
dan ustanovni se proslavlja,
kar je dana ta skrivnost.

Nov je Kralj pri tem obredu,
novo jagnje v novem redu
mesto starega nam dal.

Novo pride, staro mine,
pred resnico sen izgine,
noč premaga dan svetla.

Kar tedaj je Kristus stóril,
to – učencem je govóril –
v moj spomin naj se vrši!

Naročilo se spolnjuje,
kruh in vino se daruje
za rešenje vseh ljudi.

Nauk dan je za kristjane,
kruh tedaj meso postane,
vino pa postane kri.

Vid in um ne izmodruje,
živa vera potrjuje:
nadnaravne so reči.

Te podobe raznolike
skrivajo reči velike
v znamenjih, a ne v stvareh.

Jed, pijača sam postane,
vendar Kristus cel ostane,
pričujoč v podobah dveh.

Kdor uživa, razdeliti
ga ne more, ne zlomiti,
celi Jezus pride vanj.

Kakor eden, tisočéri,
vsak ga prejme v isti méri,
za nikogar ni ga manj.

Dan je dobrim, dan krivičnim,
le z učinkom prav različnim:
za življenje ali smrt.

Iz pesmi slednice na praznik Svetega rešnjega telesa in krvi, avtor sv. Tomaž Akvinski

Pomagajmo zgraditi samostan v Kazahstanu!

p. Miha Majetič

Trenutno je v Kazahstanu v gradnji 260 mošej in samo en minoritski samostan. Želimo ga zgraditi tudi z vašo pomočjo. Številne katoliške organizacije so pripravljene pomagati in podpreti nekatere socialne programe (hrana, oblačila, ogrevanje ...), vendar je težko dobiti podporo za gradbeni material.

Star kitajski pregovor pravi: »Bolje je človeka naučiti loviti ribe kot pa ga vsak dan hraniti.« Številni socialni programi, čeprav nujno potrebni za prehranjevanje lačnih in revnih, na koncu ne prinašajo trajnih rezultatov, če ne odpravimo korenin problemov; če namreč ne storimo tega, mnoge ljudi naredimo odvisne od naše pomoči.

Zakaj je gradnja samostana največji socialni program? Vsak samostan je središče kulture, duhovnega in osebnega dela ter rasti za ljudi. Trenutne razmere, v katerih živimo, nam ne omogočajo rasti v našem delu in služenju ljudem. Najprej potrebujemo lasten prostor, kjer bomo lahko razvijali svojo duhovnost. Nato potrebujemo prostor, kjer bomo lahko ponujali programe za obiskovalce in za ljudi iz okolice.

Trenutno vodimo brezplačno glasbeno šolo, ki jo obiskuje več kot 20 otrok. Učijo se igrati klavir, orgle, kitaro in v zadnjem času tudi dombro (kazahstanski inštrument z dvema strunami). Redno organiziramo štiri ali

več koncertov zanje v cerkvi in poleti tudi na prostem, da jih lahko obiše več ljudi. Ko otroci sodelujejo na tekmovanjih, pogosto dosegajo visoka mesta in prejema medalje. Naš brat pogosto sodeluje kot sodnik na nacionalnih in mednarodnih glasbenih tekmovanjih.

Imamo tečaje za dejavnosti Pro Life in načrtovanje družine (predvsem za družine, ki želijo imeti otroke). Vsak mesec organiziramo srečanja za ljudi, ki želijo delati na svoji duhovni rasti in preučevati Sveto pismo. Vsako leto organiziramo teden molitve za zaščito življenja s knjižicami in videografi za vso državo. Imamo dobre odnose z vsemi krščanskimi denominacijami in organiziramo srečanja z njimi. V januarju jih povabimo na molitveno srečanje v tednu edinosti kristjanov.

Kar se tiče programov za otroke in mladino, imamo tedenska srečanja. Mnogi od njih niso katoliki, a radi prihajajo, saj se pri nas počutijo sprejete. Delamo na duhovnosti, pa tudi na osebni rasti. Imamo tudi prostovoljski program. Najprej učimo našo mladino, kako biti prostovoljec, nato pa sodelujemo tudi z organizacijami iz Slovenije, Poljske in drugih držav, ki k nam pošiljajo mlade, da delajo z našo mladino. Skupaj organiziramo

otroške tabore v naši župniji, ki so odprti za vse otroke iz soseseke – pred pandemijo kovida jih je sodelovalo do 120. Prav tako sodelujemo pri podobnih programih v drugih krajih in župnijah.

Kot vidite, želimo, da naš samostan ne bi bil le kup kamnov, kjer bodo bratje živeli, spali, jedli in molili, ampak živ organizem, ki služi našim katoliškim vernikom in vsem ljudem dobre volje. Kot nas vabi papež Frančišek, želimo biti tudi zgled pri varovanju okolja in ekološkem življenju. Želimo, da bi bil naš dom ekološki. Italijansko podjetje Eni (ki v Kazahstanu proizvaja nafto, v zadnjih

letih pa razvija tudi zelene energetske programe, kot so sončne in vetrne elektrarne v Kazahstanu in srednji Aziji) nam bo sponzoriralo sončno elektriko in ogrevalni sistem za naš samostan v vrednosti 100.000 dolarjev.

Prav tako načrtujemo postavitev ekološke greznice za čiščenje odpadnih voda in njihovo ponovno uporabo. Seveda želimo v pritličju samostana urediti razstavni prostor, kjer bodo ljudje lahko spoznali, kako bolje skrbeti za okolje.

Pritličje bo služilo kot glasbena šola in prostor za srečanja z ljudmi. Prav tako bo v njem manjša dvorana za koncerte do 60 oseb, ki se bo lahko uporabljala tudi za različne izobraževalne programe in obednico.

Drugo nadstropje bo namenjeno skupnosti bratov. Polovica bo zaprti del za osebno uporabo, druga polovica pa bo imela kapelo, kuhinjo in skupni prostor za molitev in manjša srečanja. Mansarda v tretjem nadstropju bo imela štiri spalnice z dvema ali tremi posteljami za goste in udeležence različnih programov, kabinet in sejno sobo z majhno čajno kuhinjo.

Ocenjeni strošek gradnje je okoli 500.000 evrov (+ 100.000 za sončno elektrarno, ki jo donira Eni). Trenutno smo s pomočjo naših bratov po svetu že zbrali 200.000 evrov. Zdaj bi se radi obrnili tudi na druge organizacije, kot je vaša, da bi nam pomagali dokončati ta socialni projekt. Tretjina (160.000 evrov) celotnega zneska je strošek dela za glasbeno šolo. Morda nam lahko pomagate pri tem strošku ali pa s tretjino sredstev za dokončanje dela za goste in udeležence programov.

Mir in vse dobro!

Hvaležni bratje iz samostana bl. Mihaela in Zbigniewa, mučencev iz Peruja, in vsi ljudje, ki bodo živeli in uporabljali naš dom.

PRISPEVKE ZA TA NAMEN LAHKO NAKAŽETE NA TRR:

**Slovenska minoritska provinca sv. Jožefa
Minoritski trg 1, 2250 Ptuj**

SI56 0420 2000 3336 155

Namen: dar za Kazahstan

Trajna vzgoja in provincialni dan

p. Janez Šamperl

Dnevi trajne vzgoje za starejše brate Slovenske minoritske province sv. Jožefa so letos potekali v minoritskem samostanu bl. Antona Martina Slomška v Olimju. Potem ko smo se v lanskem permanentnem vzgojnem srečanju poglobljali v Konstitucije našega reda, smo tokrat v dopoldanskem času prebirali, komentirali in spoznavali Generalne in Provincialne statute. Popoldne smo prisluhnili p. Antonu Borovnjaku, ki nam je spregovoril o liturgičnih temah – zakramentih uvajanja.

Zadnji dan srečanja smo obhajali provincialni dan, na katerem smo se zbrali skoraj vsi bratje in prisluhnili zanimivemu predavanju generalnega asistenta CEF-a p. Igorja Salmiča, ki nam je spregovoril na temo: Molitveno bogoslužje pri Frančiškovihi bratih nekoč in danes. V delu po skupinah smo ugotavljali, kako danes po naših bratstvih poteka molitveno bogoslužje; kaj lahko storimo, da bi ga poživili; in na kakšne načine lahko molitev brevirja ponudimo tudi vernikom. Naše Vodilo in Frančiškovihi zapisi nas vabijo, da kot Frančiškovihi bratje z globoko vero, veseljem in vztrajnostjo opravljamo skupno molitveno bogoslužje ter na takšen način s Kristusom molimo in prosimo za zemeljsko Cerkev.

Pomenljive in spodbudne so bile tudi besede prov. ministra p. Milana Kosa, ki je med pridigo pri zaključni sv. maši dejal: »Frančiškovihi bratje smo znamenje upanja za ta svet le, če živimo svojo posvečenost kot praznik in vero kot največjo srečo.«

Ob 800-letnici Hvalnice stvarstva oz. Sončne pesmi – odprtje jubilejnega leta v Assisiju

p. Igor Salmič

Praznovanje je bilo zasnovano v več jezikih in se je prenašalo v živo, tako da so lahko dogajanje številni bratje in sestre spremljali po celem svetu. Frančiškovski odbor za obletnice 2023–2026 je pri programiranju sprva določil dva kraja molitvenega dogodka: prvi del naj bi potekal v samostanu svetega Damijana, kjer je Frančišek ob koncu mučne noči leta 1225 iz svojega srca spisal „*novo hvalnico*“ (prim. *Asiška kompilacija*, *Fonti Francescani* 1614–1615); za drugi del pa je bila mišljena bazilika svetega Frančiška, da bi se Gospodu zahvalili za dar asi-

V zadnjih letih se spominjamo pomembnih obletnic iz Frančiškovega življenja: leta 2023 smo obeležili 800-letnico Potrjenega vodila in praznovanja božiča v Greciju (1223–2023), leta 2024 prejem stigem na La Verni (1224–2024), letos pa praznujemo 800-letnico nastanka Frančiškove Hvalnice stvarstva oz. Sončne pesmi (1225–2025). Tu ne bomo razpravljali, kateri od obeh nazivov (Hvalnica stvarstva ali Sončna pesem) je pravilnejši, saj že v najstarejših poznanih virih nastopata kar oba skupaj: »Hvalnica brata sonca in drugih Gospodovih bitij/stvaritev« (*Asiška kompilacija*, *Fonti Francescani* 1614–1615). V vsakem primeru pa ne gre za kakršnokoli pesnitev, temveč za eno najstarejših besedil v italijanskem jeziku. Celotna frančiškova družina je torej želela ovekovečiti to obletnico s slovesno otvoritvijo v Assisiju 11. januarja 2025.

Celotno svetovno bratstvo je zastopalo kar šest vrhovnih predstojnikov Frančiškovih redov: br. Carlos A. Trovarelli, generalni minister minoritov (OFMConv.), br. Massimo Fusarelli, generalni minister frančiškanov (OFM), br. Silvio do Socorro de Almeida Pereira, generalni vikar kapucinov (OFMCap.), br. Amando Trujillo Cano, generalni minister regularnih tretjerednikov (TOR), br. Tibor Kausar, generalni minister Frančiškovega svetnega reda (OFS), ter sestra Frances Marie Duncan, predsednica Mednarodne frančiškove konference bratov in sester regularnega tretjega reda (CFI-TOR).

škega ubožca in na njegov grob položili cvetje, ki simbolizira Hvalnico stvarstva. Prvotni načrt se je deloma spremenil oz. dopolnil, potem ko je krajevni škof msgr. Domenico Sorrentino (polno ime združene škofije je Assisi - Nocera Umbra - Gualdo Tadino) želel dodati še vmesno »postajo« v njegovi konkatedrali Marije Velike poleg škofijske palače. Kje tiči vzrok za to? Po izročilu naj bi Frančišek prav na tem mestu, kjer je ležal bolan, Hvalnici stvarstva dodal vrstico, ki govori o odpuščanju, in prosil svoje brate, naj jo zapojejo v navzočnosti takratnega škofa in župana, ki sta bila v močnem sporu.

Dejansko je Frančišku na lep način uspelo spraviti med seboj dotedanja največja sovražnika.

Tako je program potekal kar na treh krajih, kar je bilo z logističnega vidika zelo zahtevno, saj pri prenosu v živo ni bilo premora, ampak je vse potekalo v enem kosu. Tako sem tudi sam po udeležbi pri prvem delu pri Sv. Damijanu v cerkev Marije Velike prišel z nekaj »zamude«. Ravno sem ujel škofov nagovor in njegovo upesnjeno verzijo Hvalnice stvarstva. Od tam je sledila procesija še v našo baziliko svetega Frančiška. Posebej ganljiva je bila molitev generalnih ministrov pred grobom svetega Frančiška v kripti, še bolj pa se nas je dotaknilo veličastno petje združenih pevskih zborov bazilike sv. Frančiška in bazilike Marije Angelske, ki so izvajali Hvalnico stvarstva po notah minoritskega redovnika br. Domenica Stelle. Med samo pesmijo sta se zamenjala tudi dirigenta. Na ta način se je na veličasten način zaključil dvourni dogodek.

Omenil bi še neformalni dogodek po zaključenem uradnem programu. Vsi navzoči, bilo nas je med 150 in 170, smo bili povabljeni v veliki refektorij (jedilnico) Svetega samostana, kjer so nas tamkajšnji bratje prijazno počastili z obilnim kosilom.

Kako je potekala molitev? Na vsakem od treh krajev so se brali odlomki iz Hvalnice stvarstva in dotični komentarji, vse skupaj pa je povezovalo ubrano petje občestva. Pri Svetem Damijanu smo razmišljali o nastanku Hvalnice stvarstva (o tem piše *Asiška kompilacija*, pomemben vir iz 13./14. stoletja), bolj podrobno pa smo se zaustavili ob lepih komentarjih o bratu soncu, o sestri luni in zvezdah, o bratu vetru, zraku in vremenu, o sestri vodi, o bratu ognju in o sestri – naši materi zemlji. V ospredju je bil torej glavni del hvalnice, ki govori o ustvarjenih resničnostih, v katerih se prepoznajo Gospodove sledi. Posebej me je nagovorila zapisana

misel: »Ustvarjene stvari so prepoznane kot Božji dar in kot odsev velikonočne skrivnosti, ki izžareva celotno stvarstvo. Zaradi tega sv. Frančišek vse imenuje »brat« oz. »sestra«, tudi naravne elemente, saj so vsi zaobjeti v veliki noči Vstalega.«

A sveti Frančišek je nekaj mesecev kasneje v hvalnico dodal še dve kitici, ki se tičeta človeške izkušnje. O tem smo premišljevali v asiški konkatedrali Marije Velike. Govor je o odpuščanju in o smrti. Kakor da bi Frančišek želel povezati oba dogodka: odpuščanje je neke vrste smrt samemu sebi, hkrati pa so to vrata v večno življenje, kjer nam »druga smrt« ne more storiti nič zalega. Bratje in sestre so torej vsi tisti, ki nosijo

v sebi Božje kromosome, vse ustvarjeno, krona stvarstva pa je človek.

Kar se tiče molitvenega dela na zadnji postaji, v baziliki svetega Frančiška, bi poleg omenjene molitve na grobu in prelepega petja združenih zborov omenil še lepo presenečenje, ki so ga pripravili bratje minoriti Svetega samostana. V baziliki so na posebno mesto dali na ogled rokopisni kodeks št. 338 iz sredine 13. stoletja, v katerem je najstarejši zapis Hvalnice stvarstva. Gre za najzgodnejše zapisano pričevanje o tem izjemnem besedilu sv. Frančiška. Posebno mesto tej pesnitvi je dal Frančišek sam, saj so vsa druga besedila v tem kodeksu zapisana v latinskem jeziku, le hvalnica je zapisana v »domačem« jeziku. S tem je želel, da bi bila Hvalnica stvarstva namenjena vsem, izobraženim in tudi preprostim ljudem. In še ena zanimivost. Nad besedilom je v omenjenem kodeksu puščeno nekaj praznega prostora. Zakaj? Razloženo nam je bilo, da je bila Hvalnica stvarstva namenjena za petje in v prazen prostor bi se moral dodati notni zapis. Tudi omenjena *Asiška kompilacija* nam priča o tem, da je Frančišek »sestavil in dal zapeti hvalnico« (FF 1616). Kako je bila videti upesnjena različica, ne vemo. Br. Domenico Stella je izvrstno uglasbil slovito pesnitev, vsak izmed nas pa je poklican, da na osebni način v življenju živi in poje Hvalnico stvarstva oz. Sončno pesem.

Jezus med nami – med letom

Milanka Petrovič in Vlasta Kokol Voljč

MIZA KRUHA

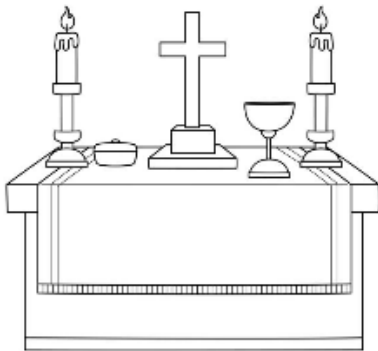
1. ODGOVORE NA NASLEDNJA VPRAŠANJA PO VRSTI VPIŠI V SPODNJO PREGLEDNICO. NATO IZ ČRK V OKVIRČKIH SESTAVI GESLO!

1. KAKO IMENUJEMO ČAS PRIPRAVE NA VELIKO NOČ?
2. KATERI PRAZNIK PRAZNUJEMO EN DAN PO VELIKI NOČI?
3. NA KATERI DAN V LETU NI SVETE MAŠE?
4. KAJ PRAZNUJEMO NA VELIKO NOČ?
5. NA KATERI DAN VELIKONOČNEGA TRIDNEVJA OBHAJAMO SPOMIN NA ZADNJO VEČERJO, KO JE JEZUS POSTAVIL ZAKRAMENT SVETE EVHARISTIJE?

1.				T					A											
2.	V																			K
3.						I														
4.	J	E	Z	U	S	O	V	O												
5.			L																	

GESLO:

2. POBARVAJ RISBO IN POIŠČI SLIČICO, NA KATERI NI PRIKAZAN OLTAR.

A

B

C

ODGOVOR: _____

3. **OLTAR** JE MIZA, NA KATERI SE PRI VSAKI SVETI MAŠI OBHAJA ZAHVALA (EVHARISTIJA). ZAHVALJUJEMO SE BOGU, KER SE NAM PO KRURHU IN VINU DARUJE V KRISTUSOVEM TELESU.

POZORNO OPAZUJ OLTAR V VAŠI ŽUPNIJSKI CERKVI. NA OLTARJU STOJI KRIŽ.

- KAJ STOJI NA OLTARJU NA VELIKO NOČ NAMESTO KRIŽA?
(ODGOVOR SE SKRIVA NA STRANI: 9)

- ALI VEŠ, OD KOD IZHAJA BESEDA **OLTAR**?
(ODGOVOR SE SKRIVA NA STRANI: 8)

Franciškova Hvalnica stvarstva – dramilo za današnji čas

Zbrala Milanka Petrovič

Hvalnica stvarstva – dramilo za današnji čas.

Po uvodnem govoru p. Janeza smo si ogledali film *Franciškova Sončna pesem – piranski odmev*. Nato je bila predstavitev duhovnega vikenda, način dela, razdelitev delovnega materiala in delo v skupinah. Sledila je slastna večerja izpod rok kuharice Jerice. Preostanek večera smo zapolnili s poglobljenim razmišljanjem o Franciškovih Sončnih pesmi, prebiranjem gradiva ... »**Bil je večer in bilo je jutro, prvi dan.**« (1 Mz 1,5)

Polni pričakovanj in lačni duhovne globine Sončne pesmi smo se zbudili v novo sobotno jutro, ki

Pesem hvalnice Stvarniku, pesem skromnosti, preproščine, svobode in veselja. 800 let Franciškove Sončne pesmi, ki jo je proti koncu svojega življenja zapel Francišek Asiški, sin bogatega trgovca iz Assisija, odmeva še danes: »Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvaritvami, posebej z gospodom bratom Soncem, ki je luč dneva, po njem nas razsvetljuješ. Lep je in žari v velikem sijaju. Tvoj Najvišji pomen razkriva.«

Na sončen petek, 17. januarja, se je v refektoriju samostana sv. Frančiška Piran zbralo dobrih 20 udeležencev prvega duhovnega vikenda pod geslom Franciškova

smo ga začeli s skupnim zajtrkom. Nadaljevali smo z molitvijo rožnega venca in sveto mašo, ki jo je daroval p. Vito Muhič s sobrati. Nato smo se v samostanskem refektoriju okrepčali s čajem, kavo in pecivom.

Nekaj minut pred deveto uro smo že bili vsi na svojem mestu in p. Janez je začel s temo drugega dne. V prvem delu smo pogledali, prečesali in rudarili do studenca žive vode: »**Kako je Francišku življenje narekovalo Sončno pesem?**«

Sledilo je delo v skupinah. Poistovetili smo se s hvalnico. Iskali vsak svoj element v njej in ga utemeljili na podlagi

svoje prehojene poti skozi življenje. Posamezni člani skupin so s svojim izčrpnim pričevanjem resnično mnogim odprli obzorje upanja, o katerem učita Sveto pismo – živa beseda Resnice – in Frančišek s Sončno pesmijo.

Po kosilu smo imeli nekaj prostega časa, ki smo ga lahko preživeli individualno ali v skupinah. Samostan svetega Frančiška v Piranu nudi veliko zanimivosti, vrednih ogleda. Med drugimi nam je bil ponujen tudi dostop do replike Frančiškove kolibe, ki je nova pridobitev oziroma novo bogastvo v meditativnem vrtu Sončne pesmi.

V senci drevesa ... stoji replika Frančiškove kolibe ... stopiš vanjo in prevzame te Frančiškova skromnost ... zaslišiš simfonijo Frančiškovega življenja: **»... ko človek utihne, Bog lahko spregovori ...«**

Prišel je čas za popoldansko predavanje. V drugem delu je p. Janez orisal Sončno pesem kot vrh ledene gore in izčrpno opredelil njeno zgradbo.

V skupinah smo se spraševali, kako danes, po 800 letih, uresničevati Frančiškovo naročilo. Pogovori so bili tako goreči, da smo morali biti zelo pozorni na čas, ki nam je bil dodeljen. Povzetek vsake skupine je bil predstavljen

vsem udeležencem. Ena od skupin je zaključila svoj del predstavitve s čudovitimi besedami matere Terezije: **»Prijazne besede so lahko kratke in lahkotne, a njihov odmev je neskončen.«** Te besede nam lepo povedo, da ni pomembno veliko govoriti, ampak naj ima tisto, kar spregovorimo, sporočilo Ljubezni. Božja ljubezen naj bo naše življenjsko vodilo, kajti tako bomo lahko uresničevali Frančiškovo naročilo in s tem prenavljali obličje zemlje.

Večer smo zaključili filmsko, z ogledom filma »Frančišek živi«. Preostanek večera smo preživeli vsak v svoji »kolibi« – pod žarki Sončne pesmi in domače naloge.

Kratko noč je kmalu pregnalo novo jutro. Že je prišel naš zadnji dan bivanja v Piranu. Po zajtrku smo v cerkvi sv. Frančiška z molitvijo rožnega venca počastili Gospoda in že je sledila sv. maša, ki jo je daroval p. Janez s sobratii. Po maši smo skupaj z verniki, ki so prišli k jutranji nedeljski maši, blagoslovili repliko Frančiškove kolibe na meditativnem vrtu, ki se letos, na obletnico, imenuje »vrt Frančiškove Sončne pesmi«. Kot se za tako veličasten trenutek spodobi, je sledila pogostitev vseh navzočih v samostanskem križnem hodniku in refektoriju.

In že smo začeli z zadnjim delom duhovnega vikenda. Pater Janez nas je izzval z iztočnico **»Pojdite pred ljudi, prepevajte to mojo pesem«**. Delo v skupinah je tudi tokrat obrodilo ogromno sadu. Predvsem je tekla beseda o tem, kako iti na pot, spregovoriti in biti živa priča evangelija po Frančiškovem vzoru.

»Pojdi ... ne boj se ... nisi nikoli sam ... vrzi se v Njegov objem ... skupaj z Njim je vse mogoče ... samo z Njim zmorem vse.« To so bile ključne besede posameznih skupin.

Po kosilu je prišel čas slovesa. Zaključili smo duhovni vikend kot prvi korak Frančiškove Sončne pesmi. Poleg

zaključnih besed p. Janeza smo prisluhnili, o čem bo govorila jeseni, na drugem koraku. Čaka nas nadaljevanje razmišljanja, nadgradnja in poglobitev v Frančiškovo duhovnost, da bi le začutili dramilo Sončne pesmi.

V pričakovanju drugega koraka, polni Frančiškovega navdiha, obsijani s Sončno pesmijo, hvaležnostjo in mirom v srcu, smo se odpravili proti domu.

Sv. Frančišek, prosí za nas.

UTRINKI SREČANJA:

SONČNA PESEM je lahko mihi čisto vedelo v življenju. Je nadgradnja 10 letne zgodovine. Obšla me porajša, da se potam v živo stvarnost in postane pred Bogom in stvarstvom. To stvarnost in postavitelj je mojih doma v vseh publikah in v vseh oblikah in oblikah. Predmam me napovestnik MENE obšla in bom po tem „duhovnem vikendu“ drugost, bolj postavitelj sledila me stvarstvo. V življenju mihi mislim občutiti pomembnost, naj mihi občutijo me, a sem huj temu občutijo mojih občutijo, postavitelj ... Potrebujem postavitelj pesem! Hvala za hvaležno pesem!

CVETKA Š.

DUHOVNI VIKEND V PIRANU¹ od 14.1. - 16.1.2025

Nesla sem, da sem se odločila za ta d. vikend. Zbogom sem pridobila na znanju o 1. termu hota SONCA. Tam o Dramah sv. Frančiška - prvič sem poslušala predavaje sta termo Drami sv. Frančiška. Tudi on je imel diame hoti razveden člank. V dramo sem si zapisala: rojstvo v blew, prodaje boja, sv. Kleon se mi pridruži, srečanje (a gobacem), odpavel očeta in moter, ge do Sultona, pride dormo - vidi da so brate zamlj rotnom od njega, pone na LAVERNI, SHDT.

Zelo so me nagovorile besede: **»Ti pojdi gorov gospod sv. Frančišku! Prosim te, Boge, da bom videla ljudi v stiski!«** Inči se mene velje: **»Ti pojdi!«** Inšmice - jem to gesto PROSTO VOLJSTVOM o KARITAS, pomož v življenju. In še bom has; CUDOVITA je HVALNICA STVARSTVA! Sama HVALEŽNOST - opominje me, da sem vsako minuto HVALEŽNA.

'Pravljim bodi, moj Gospod, za vseni krovjini
 stvaritvarni (2. KITICA). To tvoje kvalitstvo je podobno
 gostičnemu rarnu, ki ga človek vzame in svoje
 nosi svojim rotu. Zrase in se razvije v dbero.
 ki rodi sad, sadove. Enjini se hranimo mi,
 ljubi, mas napoljuje in na njegovih vejah
 ptice izpod neba gnezdijs. To je seme v dberu.

To druga 'seme' je beseda, vrčena kobotprav
 ljubi (IL CHIACCHIERICCIO - popež Frančišk.). Tako je ta
 magarna med ljubi in je naredila nasidjanje
 krovicem), miserine, ki jih ni več mogoče postaviti
 nazaj kot stabo. Ni jih več mogoče izbrisati
 od km, karer so bile vrčene - polane s govorjenjem =
 psovljenjem človeka. To je seme v dberu pomenu.

— SONCE naskriva Gospodar najprišji pomenu,
 On je hči dneva. In sončino svetlobo mas T, Gospod
 razsvetljuje, meni v moji globini dajš moč
 in bazeš pot. Me se dneva v dan hvališ (hvališ
 nujš)

— OGENJ (hvališ hči in sonca) nam razsvetljuje
 moč. Mas greje telesno. Meni daje moč vstajšij;
 V temi me greje, ko moč pada name in mi
 razgrinja razum.

Hvaljini bodi, moj Gospod, za vseni stvaritvarni.
 Ti, ki odpuščaš v vsem in pri vseh. Amen.

DRA, LILJA

Hvala ti, pogod

Hvala ti, o pogod,
 za vse prehojne poti,
 za vse hude matorne,
 za ptice, za penuli lastovic,
 ki premagajo daljave,
 hvale za veter, za burjo, ki
 mas bože in odnese stabi,
 hvale za sončne dneve,
 svetlimo se, bodimo hvalj
 ni svetle prvi!
 Hvala ti, o pogod!

Dobro jutro Piran,
 bodi dobro ljubezen,
 dobro jutro sestre moje,
 dobro jutro moji bratje,

Božja ljubezen me greje,
 o moj Bog,
 ti si mi moja radost,
 moja moč.

Ljubezen tvoja meje obrijale,
 razbijale v mojem svetu,
 sprele moje srce,
 mi dala veselje.

Hvale za Tvoj blagoslov,
 za tvojo bližino,
 hvale za življenje,
 za tvojo soko v moji.

Ljubi OČE, moj BOG

Bliža se trenutek, ko se bova srečala pred tvojim oltarjem.

Ne bojim se najinega pogleda iz obljučja v obljučje.

Vem, da je tvoja sodba poštena in pravična.

Strah me je, da nisem, z darovanimi talenti, ki si mi jih dodelil ob začetku
 mojega tu zemeljskega potovanja, dosegel tvoja pričakovanja.

Ljubeči Oče, moj Bog

Bog Oče stvarnik nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari,

Vse kar si ustvaril si ustvaril z neizmerno ljubeznijo.

Mnogo od tvojih stvaritev je človeku neznano ali nerazumljivo. Zaradi zavisti
 tudi nesprejemljivo.

Bog Oče stvarnik daj kristjanom dar da bomo lahko:

- Razumeli govorico živali, ki jim človek odreka pravico do življenja,
- Razumeli govorico rastlin, ki jih človek nesramno iztreblja,
- Razumeli govorico zemlje, ki jo človek izkorišča in onesnažuje,
- Razumeli sporočila vetra, vode, ognja, oblakov in drugega stvarstva.

Bog Oče ti nas neizmerno ljubiš in oproščaš. Dovolj, da tudi mi ljubimo tvojo
 stvaritev.

Prosim te, želim si, da podžgeš vero v meni,
 da bom lažje udejanjil dejanja, ki bodo vodila k spoznavanju,
 sprejemanju in utrjevanju vere, obudila upanje in sprejema tvoje neizmerne
 ljubezni pri ljudeh.

AMEN

M.M.
 Piran, 19.01.2025

LE TRENUTEK VEČNOSTI

1) Vsaž dan, li ga doživim, hočem te postati luč,
nekomu tam brez moči, li tova sam v temi.
Če zloščeno imaš srce, me obrupaj, vnuj, vnuj,
da tiuj Bog ne ljubi te, šo si same.
Nad vse no ljubi te, šer si mi denogcem v oči,
vnde za ta svet, da bi dihal z Njim - potuščal Luč v ta svet.

* Pogled v nebo in videl boš, le trenutek večnosti,
čpoto in sifaj, li sreči sedaj, sedaj, prav sedaj samo za te. } 2x

2) Želim si te življenja te, dovršiti sčupaj s Teboj,
po tvoji volji ga sprejeti in izpolniti.
Daj mi moč, da zmoget bi, dovršiti kar sem začel,
prehoditi to pot, li lažes mi jo, li vodi z Tebi v večnosti.

* Pogled v nebo ... (2x)

3) Zmagovalec postaneš te, če izkoristiš vsa trenutek,
šo tiuj Bog potuščati, ma srce.

Daj odpoi mu srce, da vstopi in ga odnari,
napolni z hubečujjo, li celj vse rane, li so v njem.

* Pogled v nebo ... (2x)

Milanka Petrovič

Hvala očemu Bogu, da sem
bila napotena v samostan
v Piran, ki je prej misem
poznala.

Bog me drži za roke in
me vodi. člutim njegovo
navzočnost v mojem življenju.

Bonovno sem začutila, da
je moja življenjska pot
pravilna, čpzet sem si masavila
le pot. Brez hudih ovinkov
in stranskih poti.

Z veliko hvaležnostjo
Ana

HVALNICA STVARSTVA JE
ZAPISANA BOŽJA BESEDA,
KI JO JE BOG DAL SV. FRANČIŠKU
ZA ŽIVLENJE.

DAJE PA JO TUDI NAM, DANES,
ČE JO POSLUŠAMO S SRCEM.

NEBEŠKI OČE, JAZ TE PROSIM,
DAJ NAM POUČENO SRCE,
DA BOHO ZNALI BITI HVALEŽNI
KOT SV. FRANČIŠEK.

BF
Piran, 19.1.2025

Odmev p. Janeza:

Torej, 800 let Sončne pesmi. Za mene osebno kot manjšega brata sv. Frančiška je Sončna pesem že od nekdaj velik izziv in me je spremljala skozi vse moje življenje. Ob 800-letnici pa so se zgodile nekatere stvari, ki so me pripeljale bližje k Frančiškovi Sončni pesmi, o kateri sem sicer menil in sanjal, da veliko vem o njej, potem pa sem videl, da to ne drži.

Bog mi je dal drobtinico ali dve pesniškega spoznanja, da tu in tam kaj napišem. Že od nekdaj sem čutil nekakšen dolg do mojega očeta in brata sv. Frančiška. Začutil sem, da je čas za poglobljen razmislek o Sončni pesmi in novi prevod njegove pesnitve, ki bi nas kar najbolj približal tistemu, kar je zares Frančišek zapisal. S posameznimi sodelavci in sodelavkami sem pričel z delom, ki se je razvleklo v mesece. Sedaj na dnevih Frančiškove Sončne pesmi tukaj v Piranu vidim in doživljam navdušenje udeleženk in udeležencev nad Sončno pesmijo sv. Frančiška, ki je resnično dramilo za posameznika in za današnji čas. V pomoč pri poglobljanju v to Frančiškovo pesnitev, ki v piranskem samostanu odmeva že več kot 700 let, nam je gotovo vrt Frančiškove Sončne pesmi in koliba, v kateri moremo podoživljati Frančiškovo življenje. To in še mnogo drugega, kar v piranskem samostanu spominja na Sv. Frančiška in njegovo mesto, je tudi razlog, da Piran imenujemo Mali Assisi. Potemtakem je tudi razlog in povabilo, da tisti, ki iz različnih razlogov ne morejo romati v Assisi, pridejo na duhovno asiško

osvežitev v Piran. Letos so vsa srečanja v piranskem samostanu naravnana na Sončno pesem, še posebej duhovni vikendi. Ti vikendi bodo potekali v dveh korakih. V prvem koraku bomo tipali, iskali in se poglobljali v Frančiškovo Sončno pesem. V drugem koraku pa iskali globlje kontemplativne razsežnosti Frančiškove pesnite, da bi nemara le spoznali, doživeli in doumeli širino tega vesoljnega bratstva, ki ga je Frančišek nosil v svojem srcu. V tem prvem vikendu sem videl navdušenje in dejavno sodelovanje udeležencev, globoka pričevanja in nove odločitve v Frančiškovem duhu. Vsem udeležencem želim, da bi iz njih nenehno sijali žarki Sončne pesmi kot znamenje vere in upanja za današnji svet. V tem duhu vas bratje iz piranskega samostana vabimo na različna srečanja, še posebej na Mali Assisi in na duhovne vikende o Sončni pesmi.

Pomoč misijonarju msgr. p. Martinu Kmetcu v Izmirju

Katarina Pernek, prostovoljka v Izmirju

Na prošnjo sovaščana, farana, brata in prijatelja Martina Kmetca, nadškofa v Izmirju, smo prostovoljci iz njegovega domačega kraja in okolice odpotovali na pomoč pri obnovi cerkve sv. Polikarpa. Cerkev sv. Polikarpa je bila poškodovana ob potresu leta 2020. Zvonik, ki je padel na ostrešje, je poškodoval streho in notranjost. Cerkev je potrebna celovite obnove. Obnoviti je treba tudi velik del zunanosti.

V želji, da bi se glavna dela zaključila do 23. februarja, nas je nadškof dr. Martin Kmetec nagovoril in prosil za pomoč. Z veseljem smo se odzvali. Deset dni smo bili čistilci, restavratorji, zidarji, tesarji in kuharji.

Na škofiji se vsak dan veliko dogaja. Na obisk prihajajo prijatelji, ki jim je mar, da se lepe cerkvene zgradbe

ohranijo. V času našega delovnega obiska je prišel ambasador Dominikanske republike s svojimi sodelavci, ki ima sedež v Ankari.

Ob delu, ki smo ga opravljali, sta nas povezovala molitev in vsakodnevni obisk sv. maše. Srečevali smo se ob dobri hrani, kjer smo si delili občutja in vtise ter si nabirali novih moči. Delo in druženje sta nam bila v veselje, obenem pa smo s seboj prinesli košček domovine v daljno deželo. Občudovali smo našega misijonarja, ki je imel nadzor nad vsemi deli in delavci. Ves čas je budno skrbel, da je vse potekalo po načrtih. Nadškof Martin je ob koncu zapisal: »Najlepša hvala za vaš obisk in veliko pomoč. Bili ste odlični kot ekipa in ste dali lep vzgled. Naj vam Bog tisočkrat povrne.«

Mi se zahvaljujemo njemu; želimo mu obilo Božjega blagoslova ter moči za delovanje v pretežno muslimanskem svetu. V Slovenijo smo se vrnili srečni in polni vtisov, nekateri z obljubo, da se še vrnejo.

Sv. Polikarp, krščanski škof in mučenec, prosi za izmirsko škofijo.

Slovenska beseda in pesem sta odmevali v Izmirju

23. februarja je bila v Izmirju v Turčiji slovesnost otvoritve obnovitvenih del v cerkvi sv. Polikarpa, ki je sedež nadškofije v tem mestu in kjer deluje Slovenec minorit p. Martin Kmetec. Cerkev je bila v potresu oktobra 2020 močno poškodovana. S pomočjo mnogih donatorjev in prostovoljcev, veliko jih je bilo tudi iz Slovenije, so jo že temeljito obnovili,

vendar bo treba postoriti še mnogo, preden bodo dela dokončana.

Ob tej priložnosti je v Turčijo odpotovala večja skupina romarjev iz Slovenije, ki so s svojo prisotnostjo povzdignili slovesnost. Več boste lahko prebrali v naslednji številki revije.

800 let Hvalnice stvarstva v svetem letu

p. Janez Šamperl

Letos praznujemo sveto leto odrešenja, ki se v zgodovini Cerkve obhaja vse od leta 1300 oziroma 1470 vsakih 25 let. Spominjamo pa se tudi 800-letnice Frančiškove Sončne pesmi, ki jo je svetnik napisal kot svojo veliko oporoko za brate, za vse, ki hodimo za Gospodom, pa tudi za vse žive in nežive Božje stvaritve, ki jih v svoji hvalnici poimenuje brate in sestre.

Frančiškova Hvalnica stvarstva se čudovito ujema z geslom svetega leta ‚Romarji upanja‘ in ga z izjemno sporočilnostjo na nek način dopolnjuje že v prvem verzu – z **vsem stvarstvom tvojim**. Ta vidik vesoljnega bratstva in odgovornosti do vsega ustvarjenega je Frančišek kot izjemen duhovni izum prinesel v svoj čas in je danes – hočeš nočeš – vedno bolj aktualen.

800-letnica Pesmi brata Sonca je priložnost, da se znova poglobimo v Frančiškovo Hvalnico stvarstva, s katero

nam je zapustil neprecenljiv zaklad, ki je razumljiv in skrivnosten, preprost in veličasten, skrit ... Od nas zahteva korake od preproste materialne razlage k poglobljenemu branju, da bi v širjavah duha in v globinah srca spoznali in prepoznali njeno sporočilo za nas, za svet, za vse čase in rodove, saj v sebi skriva veliko sporočilo in duhovno moč.

Največji Frančiškov izum v Sončni pesmi

Sv. Frančišek je svoje obdobje zaznamoval z dvema izjemnima duhovnima izumoma, ki segata v današnji čas. Prvi je postavitev posebnih jasic v Grecciu in drugi poimenovanje živih ter neživih stvaritev z brati in sestrami. To je velika novost, ki jo prinaša sv. Frančišek – tega do njega ni storil še nihče. A Frančišek, kot pravi sv. Bonaventura, je imel občutljivo srce. Bil je Božji ljubljenc, imel je milost, navdih za dojemanje svetih skrivnosti, ki jih je zaobjemal v veri in obnebu Božje ljubezni. Za vsem stvarstvom je čutil Božje očetovstvo, videl njegovo stvariteljsko roko. Ker vse prihaja od Najvišjega dobrega Gospoda, ki ga človek ni vreden imenovati, Frančišek prepoznava in čuti vse kot svoje brate in sestre – z njimi se čuti skrivnostno povezanega. Ta velika Frančiškova skrivnost vesoljnega bratstva je v današnjem svetu neka oddaljena resničnost, čeprav domuje v srcu slehernika. Frančiškova pesem nas more predramiti /želja sv. Frančiška je bila, da bi jo bratje vedno prepevali, ko hodijo po svetu/, saj v nas vzbuja posebne občutke radosti, miru, simpatije in empatije. Usmerja nas in odpira pot, odpira nam duhovne oči, da se ob njej začutimo kot bratje in sestre vesoljnega – kozmičnega bratstva, ki ga je ustvarila Božja stvariteljska moč. Tukaj pa smo že pri globljem doživljanju in umevanju Frančiškove Sončne pesmi, ki ga Rafko Vodeb preprosto, a natančno in globoko povzame, ko zapiše: »Frančišek vnese v vesolje človeške in družinske odnose.«

Pesem brata Sonca – vir navdiha

Sv. Frančišek, njegovo življenje in njegova pesem so nenehen vir navdiha že stoletja. Pri pozornem branju njegove pesnitve hitro ugotovimo, da nam po tej pesmi Frančišek daje in sporoča nekaj več, nekaj, kar je tu, a tudi onstran in globlje. Prav zaradi svoje duhovne, verske in kozmične dimenzije Frančiškova Pesem brata Sonca danes, po toliko stoletjih, postaja vedno bolj aktualna podoba svetnika, njegovo življenje pa tudi preko pesmi vir navdiha. Tudi za papeža Frančiška, ki si je takoj po izvolitvi leta 2013 nadel njegovo ime – papež

Francišek. V knjigo spominov na Franciškovem grobu je zapisal: »*Zame je sv. Francišek vedno znova vir navdih*.« Pesem brata Sonca pa ni vir navdih samo za tiste, ki jih zanimata Franciškovo življenje in duhovnost, ampak tudi za teologe, umetnike, jezikoslovce, slikarje, glasbenike, filmarje, ekologe, razna duhovna in mirovna gibanja ... Posebno velik navdih in izziv in vir navdih pa je za prevajalce njegove duhovne, mistične genialne pesnitve. Čas, v katerem živimo, je zahteven čas, ki ne prenese /več/ samo površinskega branja Sončne pesmi, ampak kar kliče k poglobljenemu branju in spoznavanju resnične duhovne moči in sporočila vesoljnega bratstva, ki ga pesem nosi v sebi.

Franciškovo naročilo – vsem nam

Do konca svojih dni Francišek ni pozabil velike zapovedi, ki jo je prejel od Križanega v cerkvi sv. Damijana: »*Francišek, pojdi in popravi mojo cerkev*.« Ko je v kolibi pri sv. Damijanu napisal Sončno pesem, je v njej začutil in videl novo priložnost za oznanjevanje in hvalo Najvišjega. Poklical je k sebi brate in jim naročil: »*Pojdite po svetu in prepevajte to pesem. Eden od bratov naj pridiga o miru – drugi naj prepevajo ...*« Tako je Francišek v svoji Pesmi brata Sonca videl novo priložnost za uresničenje Kristusovega naročila – **Francišek, pojdi in popravi mojo cerkev**. Njegova hvalnica je dramilo in krepčilo tudi za današnji svet in za slehernega **med nami**.

HVALNICA STVARSTVA

Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
Tebi hvala, slava in čast
ter vsak blagoslov.
Samo Tebi, Najvišji, pripada
in noben človek Te ni vreden imenovati.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
z vsemi tvojimi stvaritvami,
posebej z gospodom bratom Soncem,
ki prinaša dan in nas razsvetljuje.
Lep je in žari v velikem sijaju.
Tebe, Najvišjega, razkriva.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
po sestri Luni in zvezdah;
razvrstil si jih po nebu sijoče,
dragocene in lepe.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
v bratu Vetru in zraku,
v oblačnem, jasnem
in vsakem vremenu,
s katerim ohranjaš svoje stvaritve.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
za našo sestro Vodo,
zelo koristno in ponižno,
dragoceno in čisto.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
v našem bratu Ognju,
ki nam noč razsvetljuje;
lep in igriv je, krepak in močan.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
za našo sestro – mater Zemljo,
ki nas preživlja in za nas skrbi.
Prinaša raznovrstne sadove,
zelenje in pisane cvetove.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
po onih, ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
bridkosti in trpljenje prenašajo.
Blagor njim, ki ostanejo v miru.
Ti, Najvišji, jih boš kronal.

Hvaljen bodi, moj Gospod,
po naši sestri telesni Smrti,
ki ji noben človek ne uide.
Gorje njim, ki umrejo v smrtnem grehu,
a blagor njim,
ki preminejo v tvoji najsvetejši volji,
saj jim druga smrt
ne bo mogla škodovati.

Hvalite in blagoslovljajte mojega Gospoda,
zahvaljujte se mu
in mu služite v veliki ponižnosti.

Pripravlja: Milanka Petrovič

Reši zlogovno izpolnjevanko.

Iz podanih zlogov sestavite deset besed, ki jih zahtevajo opisi, in jih vpišite v spodnjo oštevilčeno mrežo. Ob pravilno vpisanih besedah boste v kvadratih dobili črke za rešitev gesla, ki se navezuje na temo tokratne revije – miza kruha.

**CCIO – LA – SSI – BER – PE – HVAL – POR – SON – NEZ – VER – STVAR – RI – NARD – ČNA
JA – CIUN – SE – LA – GRE – NI – BER – OK – A – SEM – STVA – KLA – NA – KU – TO – SI – CA**

1. Najbolj znana Frančiškova pesem.
2. Gora, na kateri je Frančišek prejel stigme.
3. Frančiškov rojstni kraj.
4. Kraj, kjer je Frančišek prvič na poseben način obhajal božič in pred oltar postavil jasli s senom.
5. Drugo ime za Sončno pesem.
6. Frančiškovo krstno ime.
7. Drugo ime za cerkev sv. Marije Angelske.
8. Mesec Frančiškove smrti.
9. Kako se imenuje II. red, ki ga je ustanovila sv. Klara?
10. Ime prvega brata, ki je začel slediti Frančišku.

1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				

GESLO:

Dragi prijatelji sv. Frančiška, letošnje počitnice bodo lahko z malo znanja in veliko sreče lepše. S pravilno rešeno zlogovno izpolnjevanko in pravilnim geslom boste lahko sodelovali v nagradnem žrebanju in se potegovali za bogate nagrade. Brž vzemite pisala v roke, izpolnite zlogovno izpolnjevanko, izpišite geslo in vse skupaj pošljite na e-naslov: milanka.privat@gmail.com do vključno 30. 4. 2025. Vsi sodelujoči boste pisno obveščeni o rezultatih žrebanja.

1. nagrada: romanje v Assisi na poletni tabor – 10-% popust za eno osebo (1x)
2. nagrada: knjiga Rožice sv. Frančiška (3x)
3. nagrada: knjiga Skrivnosti dveh kron (3x)

GOSPOD, VEŠ KAK VIC?

Vem, vem: Močnejši moški pride k zdravniku: »Vse sem že poskusil in pojedel, pa ne morem shujšati.« Doktor mu odgovori:

»No, čisto vsega vam pa res ni treba poskusiti in pojesti.«

FRANČIŠKOVA SONČNA PESEM VABI V SAMOSTAN SV. FRANČIŠKA V PIRANU, KJER ODMEVA ŽE VEČ KOT 700 LET

**V svetem letu smo duhovno dogajanje posvetili
Frančiškovi Sončni pesmi ob njeni 800-letnici.
Bratje iz samostana vabimo, da se udeležite kakšnega duhovnega
srečanja, ki ga pripravljamo za vas, ali pa pridete k nam na dopust
ali počitnice in se odpočijete v senci Frančiškove kolibe
na meditativnem vrtu samostana.**

DUHOVNE VAJE NA TEMO FRANČIŠKOVE SONČNE PESMI

Frančiškova Sončna pesem – dramilo za današnji čas

Duhovne vaje za brate in sestre OFS

4., 5., 6. april (začetek v petek ob 18. uri)

MALI ASSISI V PIRANU ZA ASIŠKE ROMARJE VSEH GENERACIJ

Ker vsi in vsako leto iz različnih razlogov ne moremo romati v Assisi, bomo tudi letos Frančiškovo mesto Assisi in asiško duhovno dogajanje podoživljali po piranskih cerkvah in cerkvicah v luči Frančiškove Sončne pesmi.

Od 1. maja popoldan do nedelje, 4. maja, opoldne.

Poskrbljeno bo tudi za otroško skupino.

DUHOVNI VIKEND NA TEMO FRANČIŠKOVE SONČNE PESMI (tretji)

Frančiškova Sončna pesem lahko postane moja pesem

16., 17., 18. maj (začetek v petek ob 18. uri)

DELOVNI TABOR – HVALJEN BODI, NAŠ GOSPOD, ZA NAŠO SESTRO MATER ZEMLJO ...

20., 21., 22. junij (začetek v petek popoldne)

Voditelj duhovnih srečanj bo p. Janez Šamperl s sobrati in sodelavci.

Prispevek za tridnevna srečanja: 85 €.

Posteljnino prinesite s seboj. Parkiranje je možno na samostanskem dvorišču.

Prijave po e-pošti: minoriti.piran@rkc.si; telefon: 031 758 944.

POVABILO ASIŠKO-PIRANSKIH OLJKARJEV V LETU SONČNE PESMI

Asiški oljkarji se v letu Frančiškove Sončne pesmi odločajo za romanje v Assisi.

Vabijo bralke in bralce, da se pridružijo.

Čas romanja: ponedeljek, 20. oktober, do petek, 24. oktober 2025.

Prevoz iz Maribora do Assisija in nazaj. Cena celotnega petdnevnega romanja: 350 €.

Vse informacije o romanju: sorli.stanko@gmail.com.

Slovenska minoritska provinca in romarska agencija Aritours vas vabita na

ROMANJE NA POLJSKO,

»po poti« sv. Maksimilijana Kolbeja, sv. Favstine Kowalske, poslanke Božjega usmiljenja, ter papeža sv. Janeza Pavla II.

od 23. do 27. junija 2025

Južna Poljska, biser tega dela države, se ponaša z naravnimi lepotami, privlačnimi mesti in pomembnimi romarskimi kraji. Na naši poti obiščemo Čenstohovo, največje poljsko romarsko središče, si ogledamo kraljevo mesto Krakov, ki nas prevzame s svojo lepoto, bogato kulturno in zgodovinsko dediščino, in se v novem romarskem središču Lagiewniki ustavimo na grobu sestre sv. Favstine Kowalske, poslanke Božjega usmiljenja. V Auschwitzu, taborišču smrti, obudimo spomin na množice nedolžnih žrtev enoumja ter sovraštva, med njimi tudi na minorita sv. Maksimilijana Kolbeja, ki je umrl v bunkerju smrti 1941. leta. Slednjemu se še posebej priklonimo v Niepokalanowu, kjer je pred II. sv. vojno zgradil barakarsko naselje, ki ga je poimenoval Mesto Brezmadežne in iz katerega je kasneje nastal samostan bratov minoritov.

Sv. Maksimilijan Kolbe je zapisal: *»Nihče na vsem svetu ne more spremeniti resnice. Lahko jo le iščemo, jo najdemo in ji služimo. Najdemo jo lahko na vsakem kraju.«* Za Kolbeja je bila edina Resnica Kristus. Kolbejeva daritev življenja namesto sojetnika v taborišču govori, da je bil sposoben to Resnico najti tudi v tem zemeljskem peklu, zanjo iti v ljubezni do konca ter prižgati luč Upanja tudi drugim. Svoje besede *»Ljubezen se hrani z žrtvijo in žrtev jo ohranja«* je tako prežil v življenje in razodel moč Ljubezni, ki jo je nosil v sebi.

1. dan: Slovenija–Krakov

Pot do Krakova, ogled svetišča sv. Janeza Pavla II. in sv. maša.

2. dan: Krakov–Niepokalanow

Maša v svetišču sv. Favstine Kowalske. Ogled glavnih znamenitosti starega mestnega jedra Krakova ter gradu Vavel s stolnico sv. Stanislava. Pot do Niepokalanowa. Namestitev v romarskem domu.

3. dan: Niepokalanow

Niepokalanow: samostan Brezmadežne, ki ga je ustanovil sv. Maksimilijan Kolbe, da bi oznanjal tudi s tiskom. Ogled muzeja, radijske in gasilske postaje, pokopališča ter prve kapelice, ki jo je svetnik postavil. Sv. maša ter zvečer priložnost za adoracijo v prvotni kapelici.

4. dan: Čenstohova–Harneže

Pot do Čenstohove, največjega poljskega romarskega svetišča z ikono Črne Marije. Po ogledih in sv. maši čas za osebno molitev, nakup spominkov. Pot v Harneže blizu Oswiecima, kjer bo možen vodeni ogled razstave Mariana Kolodzieja, preživelega jetnika s številko 432. Namestitev v hotelu.

5. dan: Auschwitz–Slovenija

Birkenau – ogled taborišča Auschwitz II (kraj smrti Edith Stein). Popoldan vodeni ogled muzeja Auschwitz I (celica smrti sv. Maksimilijana Kolbeja). Po maši in večerji nočna vožnja domov.

Duhovno vodstvo: p. dr. Igor Salmič in p. Danilo Holc

Cena romanja bo objavljena naknadno.

Prijave sprejema romarska agencija ARITOURS: tel. 02/252 16 19; info@aritours.si; www.aritours.si.

SVETOLETNO ROMANJE V ASSISI

od 13. do 18. julija 2025

BIRMANSKI IN BOTRI, DRUŽINE IN DRUGI PRIJATELJI SV. FRANČIŠKA, poromali bomo v kraje, ki jih je svetnik zaznamoval s svojo navzočnostjo. Po njegovih stopinjah bomo odkrivali duha, ki po 800 letih še vedno živi. V šotorih pod asiškim nebom, v preprostosti in bratskem sožitju ter v stiku z Božjim stvarstvom bomo poskušali začutiti čudovitost življenja ... Skratka, idealna kraj in čas, da prisluhnemo sebi ter odpremo srce Božjemu »dotiku« po sv. Frančišku in sv. Klari. Program bo pripravljen za odrasle in otroke.

BIRMANSKI BOTRI ste še posebej povabljeni, da se odločite za najlepše darilo svojim varovancem: **PODARITE jim to ROMANJE in svoj DRAGOCENI ČAS** ter jih tako duhovno spremljajte na tem romanju in njihovi življenjski poti.

OKVIRNI PROGRAM

Nedelja, 13. julij:

Padova – Sv. Anton, Assisi

Ponedeljek, 14. julij:

Stolnica sv. Rufina, Frančiškova rojstna hiša, cerkva sv. Damijana, bazilika sv. Marije Angelske (Porcijunkula)

Torek, 15. julij:

Samotišče Carceri, bazilika sv. Frančiška

Sreda, 16. julij:

Greccio (Frančiškovo obhajanje božiča), Fonte Colombo (Frančišek napiše Vodilo), Rivortorto

Četrtek, 17. julij:

Bazilika sv. Klare, trg Frančiškovega očenaša (Santa Maria Maggiore), bazilika sv. Frančiška, prosto popoldne, večerna molitev na grobu sv. Frančiška

Petek, 18. julij:

La Verna (kraj Frančiškovih ran), odhod proti domu

Cena:

- odrasli: 220 €;

- otroci in mladina od 12. do 18. leta: 180 €;

- otroci do 12. leta: 140 €;

- možen popust za družine z več otroki.

Voditelji:

p. Danilo Holc, tel. 031 443 200, danilo.holc@rkc.si

p. Tine Gašparič, tel. 031 438 371, martin.gasparic@rkc.si

p. Andrej M. Sotler, tel. 040 523 732, br.andrej.sotler@gmail.com

Prijave sprejema p. Danilo Holc.

SVETOLETNO ROMANJE MLADIH V RIM

**Od 27. julija do 3. avgusta 2025
bo potekalo svetoletno romanje mladih v Rim.**

Romanje bomo organizirali tudi bratje minoriti.

V okviru romanja se bomo prve tri dni ustavili v Assisiju na
**9. mednarodnem srečanju mladih *Giovani verso Assisi* (Mladi na poti v Assisi)
z naslovom LUČI UPANJA.**

Ostale dni bomo preživel na mednarodnem srečanju v Rimu.

Prijavo na romanje je zaradi organizacije treba oddati **do 15. marca 2025.**

Prijave sprejema: p. Danilo Holc, e-naslov: danilo.holc@rkc.si.

Prijavite se lahko tudi pri nas v samostanu ali župnijski pisarni.

Cena za romanje bo 200 EUR.

Ostale stroške bosta poravnali Slovenska minoritska provinca sv. Jožefa
in domača župnija. Lepo vabljeni!

Spoštovani bralci naše revije in romarji v Assisi!

Naša revija je ob znatni finančni podpori Slovenske minoritske province sv. Jožefa odvisna od prostovoljnih prispevkov vas, ki to revijo prejimate.

Odločili smo se, da vam posredujemo Qr kodo za nakazilo vaših prispevkov.

Za vsak vaš dar vam bomo iskreno hvaležni.

Uredniški odbor

Prispevke pa lahko nakažete tudi na:

Slovenska minoritska provinca sv. Jožefa

Minoritski trg 1, 2250 Ptuj

SI56 0420 2000 3336 155

Namen: dar za revijo Med nami

PREJEMAJ KRUH

Prihajaj pred Tabernakelj,
da boš lahko tabernakelj.
Prebiraj Besedo,
da ti ne zmanjka besed.
Prejemaj Kruh,
da boš ti sam lahko kruh.
Pij Njegovo Kri,
da boš zmogel točiti svojo kri.
V tihih urah samote in utrujenosti,
ko se boš spraševal,
kje je tvoj Učitelj,
objemi Križanega in mu s solzami umivaj noge.
Pusti, da te brez besed privije k sebi
in te prestavi v trenutke prve ljubezni.
Tedaj boš začutil, da si Njegov duhovnik
in da bi se za vse na svetu ne mogel
raziti z Njim.
Nataša Ahčin

Velika noč je praznik nepremagljivega upanja in radosti.
Pšenično zrno, Jezus Kristus, je umrlo, da bi v nas dozorela bogata žetev Življenja.
Spreobrnjenje srca je najlepša vstajenjska hvalnica.
Ne sliši se glasno, a zaradi nje postane velikonočna luč vidna in otipljiva.
O, da bi ta hvalnica zadonela glasneje od ALELUJE tudi v naših srcih,
v naših družinah in v naši domovini.

Blagoslovljene velikonočne praznike in milostno srečanje z Vstalim v svetem letu!

Uredniški odbor

*Kristus nas ne vodi
po lahki poti; Njegov križ nas
spominja, da je pot Ljubezni
pogosto posuta s trnjem.
Toda križ je tudi znamenje
zmage – zmage nad smrtjo,
grehom in obupom.*

(p. Marjan Čuden)